

TÕRVA TEATAJA

Väljaandja: Tõrva vallavalitsus Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas Trükk: Kroonpress Otsepost: Omniva Tiraaž: 3000 Toimetus: Egon Ilisson, kuldne@kuldne.com, 53 736 992

Hummuli on aasta küla nominent

Egon Ilisson

Eesti Külaliikumine Kodukant on aasta küla konkurssi korraldanud 2005. aastast ja seda igal teisel aastal. Tänavune Valgamaa aasta küla on Hummuli, mis kandideerib ka Eesti aasta küla tiitlile.

Tänavuses hindamiskomisjonis on ka Lauri Hussar – järjekorras juba viies Riigikogu esimees, kes hindamiskomisjoni töös osaleb. Eesti aasta küla aunimetuse omistatakse külale, külade piirkonnale või alevikule, mis on saavutanud nähtavaid tulemusi ja mõju kohapealse elukeskkonna kujundamises.

Valgamaa aasta küla

Konkursil osalevad kõigest 15 Eesti maakonnast valitud aasta külad – see uhke aunimetus on Hummulil juba tänaseks olemas ja nüüd sihitakse üleriigilist tunnustust. Kuna Külaliikumine Kodukant on oma tegevuses alati kaasas käinud ühiskondlike arengutega, siis on aasta küla valimisel ka seekord olulisel kohal nii piirkonna valmisolek kriisideks kui ka turvalisus.

28. mail võõrustas Hummuli kogukonda aasta küla hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad lisaks Riigikogu esimehele esindajad ka Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumist (Kai Kalmann-Jotautas), Eesti Leader Liidust (Triin Kallas), Maaeluvorgustikust (Liina Laurikainen-Pari), Eesti Linnade ja Valdade Liidust (Kalle Toomet) ja Eesti Maaturismi Ühingust (Katre Karu), ka lisaks Eesti Külaliikumise Kodukant liikmeskonna esindaja (Tiina Heidemann) ja eelmise aasta küla Kaerepere esindaja (Leaanyka Leisson).

Väge on juurde tulnud

Hummuli Kogukonnakeskuse eestvedaja Maire Riit selgitas, et tutvustamiseks anti neile täpselt kaks tundi aega, mille jooksul tuli kõige olulisem ära näidata ja lahti rääkida. Öhtu oli tema sõnul väga tore ja meeleolukas.

Lisaks tublidele eestvedajatele on Hummulis ka aktiivsed kaasalööjad. Mis on see võluviis, mis liidab eestvedajad ja külaelanikud ning toob nad kokku ühise eesmärgi nimel? “Võluviis ilmselt polegi, aga on inimesed, kes tahavad kogu südamest panustada, ja on üks hingamine. Arvan, et see liidabki ja asjad lihtsalt toimivad,” tunnistas Riit.

Hummuli kogukond koos Aasta küla hindamiskomisjoni ja Tõrva vallavanem Helen Eliasega.

Hummuli küla

Kohanime Terra Humularia on kirjas ordu ja Tartu piiskopi maajagamise ürikul 1226. aastal, mida peetakse ka Hummuli esmamainimiseks. Nime tüvi ulatub oletatavasti muistsesse Eesti iseseisvusaega. Esimesed andmed lastele koolihariduse andmisest Hummulis pärinevad 1687. aastast. 1702. aastal ehk Põhjasõja ajal toimus Hummuli lähedal pöördealine lahing, kus Vene väed võitsid otsustavalt Rootsi välivägesid Liivimaal. Jaanuaris 1919 toimus Hummuli mõisa läheduses ka Eesti Vabadussõja lahing. Hummuli alevik loodi 1977. aastal Hummuli asundusest, vallaks sai Hummuli 1991 ning 2017. aastal liideti see Tõrva valla koosseisu. Hummuli külas elab viimase rahvaloenduse andmetel 291 inimest.

Tema sõnul on Hummulis vaikselt kogukonna nimel ja koos kogukonnaga pidevalt toimetatud, kuid viimasel paaril aastal on tegemistesse väge juurde tulnud. “Eestvedajatega on liitunud uusi aktiivseid inimesi, kogukonna käsutusse on saadud lossihoone ning aktiveerunud on kogukonnakeskus koos raamatukogu, kooli, lasteaia ja noortekes-

kusega,” rääkis Riit positiivsetest muutustest. “Seetõttu on suurem ühtsustunne ja tahe veel suuremalt tegutseda, et Hummuli oleks väärt koht kus elada ja koos toimetada ning et siin toimuvad üritused oleksid huvipakkuvad nii kohalikule kui külalisele. Eks selline teotähe heas mõttes nakatab ja haarab kaasa.”

Võitja selgub augustis

Hindamisel on oluline nähtav kogukonna positiivne areng ja omavaline koostöö viimase kolme aasta jooksul. Samuti külaarenduslike ja kogukonda liitvate tegevuste edukas algatamine ja elluviimine ning tulemuslik koostöö kohaliku omavalitsuse, piirkonnas toimetavate ettevõtjate ja teiste vabaihendustega. Hindamiskomisjoni liikmed koostavad individuaalselt ja teineteisest sõltumatult oma paremusjärjestuse esmalt kandidaatide poolt esitatud ankeetide ja seejärel kohapealse külastuse põhjal. Aasta küla aunimetuse saab kahe vooru tulemusel enim punkte saanud kandidaat.

Konkursi võitja saab Kodukandi poolt vastava aukirja, mälestuseseme ja rahalise, 1500

euro suuruse stipendiumi. Hindamiskomisjoni liikmed või kaasatud partnerid võivad välja anda ka täiendavaid eriauhindu.

Augustikuus toimub Eesti Külaliikumise Kodukant Facebooki lehel ka ennustusvõistlus „Kes saab aasta külaks 2025?“ Õigesti vastanute vahel loositakse tunnustussündmusel välja auhinnad. Aasta küla kuulutatakse avalikult välja Kodukandi korraldatud pidulikul sündmusel 23. augustil Kaereperes, Raplamaal.

Fakte Hummuli kohta

- Hummuli mõisapark – botaaniline aare. 19. sajandi lõpus rajatud Hummuli mõisapark on üks nooremaid omataolisi Eestis, kuid sellel on säilinud rikkalik taimestik. Pargis ja selle ümbruses kasvab 130 erinevat taksonit, sealhulgas 95 Eestile eksootilist liiki, mis teeb sellest botaaniliselt huvitava paiga.
- Hummuli oli nõukogude ajal tuntud oma kommitootmise poolest, eriti lehmakommiode osas. Hummuli kolhoos tootis erinevaid maiustusi ning kollektsionääride seas on Hummuli kolhoosi ja näidissovhoosi toodetud kommipaberid ja pakendid kõrges hinnas.
- Hummuli kihelkonnas on sündinud Eduard Tinn (1899–1968), kellest kujunes üks olulisi Eesti teatrilavastajaid ja näitlejaid. Ta juhtis Ugala teatrit ja mängis mitmes Eesti filmis, sealhulgas „Elu tsita-dellis“ ja „Naerata ometi“. Ta oli Eesti NSV teene-line kunstnik (1947) ja ta sai Nõukogude Eesti preemia 1949. aastal.

Egon Ilisson, toimetaja

Võitmine on harjumus

Kas teate, kes on Phil Jackson? Kui ei, siis lühidalt – tegu on korvpallitreeneriga, kes oli Michael Jordani ajal Chicago Bulls peatreener, tüürides klubi kuueks aastaks NBA meistriks. Vähe sellest – hiljem liitus ta Los Angeles Lakersiga ja teenis sealgi viis tiitlit.

See, et fännid Jacksonit tuliselt armastasid, oli loogiline – võidud räägivad enda eest ja kellele ei meeldiks võita. Aga klubijuhtidele tõi ta lisaks magusatele võitudele ka parajalt peavalu, kohtunikest ja teistes ametnikest rääkimata. Nimelt oli tal kõigile ja kõigele, mis puudutas korvpalli (ja ka üldel elu), kõrgendatud nõudmised. Kuid ainult see aitas tal ühendada erinevad isiksused platsil ja platsi kõrval ühtseks tervikuks – vähem andekad, aga kõvad töömehed, ja laisad staaritsevad jonnipunnid. Olgu superstaar või rätikupoiss, kõik pidid andma endast maksimumi.

Tõrva JK U14 poiste treeneripingil istub (kuigi istumas ei ole ma teda veel näinud) tänavu kevadest Aivar Tiidus – legendaarne jalgpallitreener, keda suhtumise poolest võib ilma naljata võrrelda Jacksoniga. Mulle piisas paari treeningu ja võistlusmängu nägemisest, kui ma sain aru, kui kõrged ootused ja milline fanatism treenerist peegelduvad. Eesmärk on tulemus, võit, olla parim!

Tiidus on Eesti spordis vastuoluline tegelane: pikaajaline võistluskeeld ning konkreetne ja sirgjooneline jutt on ehk peamised põhjused, miks ta ei ole ilmselt kõigi seltskondade suure soosingu all. Ja kas ongi vaja? Eks mineviku karistus ole tema isiklik õppetund. Õppetund, mis ilmselgelt tõmbas pidurit Tiiduse võimalustele saada noortekoondiste või täiskasvanute tippklubide peatreeneriks. Oma kogemuste ja taseme poolest pole isegi kahtlust, et ta selleks arvestatav valik oleks.

Need noored kutid, keda Tiidus trennib, kuulavad teda imetlusega, ammutavad temalt meeletult infot, enesekindlust ja loomulikult uusi oskuseid. Seda, et nad on treeneriga juba paari kuuga kokku kasvanud, näitab seegi, et kui treener asus kohtunikuga diskuteerima, läksid poisid kohe tema selja taha ja hakkasid sedasama tegema. Kahjuks suunasid ehk isegi liialt oma energiat vaidlemisele ja toorutsemisele. Seda ma muidugi heaks ei kiida, sest lõpuks läks mäng Floraga nii inetuks, et oli ainult õnn, et keegi vigastada ei saanud.

Agas poisid mängisid isukalt ja mis jäi oskustest puudu, see kompenseeriti võitlusega. Mängu koledam pool oligi see, et vilemees, kes on kohalik kõva spordimees, sai lõpuks söimata treeneritelt, lapsevanematelt ja isegi lastelt. Kahjuks kiputakse unustama, et jalgpallikogukonnas on kohtunikel samuti ülitähtis roll. Okei, treener ütleb midagi või nõuab selgitusi, aga kui seda teevad varateismelised ja kasutavad labast ning vulgaarset eneseväljendust, siis see rikub ka ilusa soorituse väljakul. Õnneks on Tõrva poiste kapten oma tiitlit väärt – ta kutsus imekspandava spordimehelikkusega oma meeskonnakaaslaseid korrale. Loomulikult surus ka Tiidus kohtunikuga pärast mängu kätt – lõpude lõppuks ollakse ikkagi spordimehed!

Mul on ülihea meel, et meil on siin väikevallas Tiiduse sugune mees, kes mitte ainult poisse, vaid ka teisi kohalike treenereid motiveerib. Jalakaistelt küsides on igatahes pilt selge – neile uus treener meeldib, aga nad teavad ka seda, et treener nõuab neilt pühendumist. Need noored kutid pole rumalad – nad on teinud oma kodutöö ning nad teavad väga hästi, mis mees neid trennides ja võistlustel juhendamas on. See, et treener on 30-aastat tagasi noore mehena endale rumala juhendamiskeelu teeninud, on siinkohal teisejärguline. Nad teavad, mis tasemel on Tiidus varasemalt treeneritööd teinud ja et tema käe alt on nii koondisesse kui tippklubidesse jõudnud kõvasti mängumehi – mehi, kelle nimed on Eesti jalgpalliajaluku kirjutatud suurte tähtedega. Poisid teavad, et ka neil on see võimalus tulevikus olemas.

Tiidus ei praali vaid vanade teenete pealt, ta on uuendusmeelne treener, kes usub, et tehiskultuur ning uuenduslikud tehnilised lahendused on jalgpalli tulevik ja sellega tuleb juba täna harjuda ja omaks võtta. Sealjuures kasutab ta ka ise aktiivselt tehiskultuuri abi – kui palju on pensionieale lähenevaid eestlasi, kes seda teevad?

Agas jalkapoisid on meil ägedad ja loodetavasti püsib neil motivatsioon kõrge. Hakkab silma, et nad on aktiivsed ka teistes ettevõtmistes: teevad kergetõustiku, õpivad pilli ja mitmedki on koolipingis parimate seas. Jõe ja järvede ääres on Tõrva JK dressidega poisid kalavetel ning ka seal oma ülesannete kõrgusel. Nad on väga eluteadlikud – teavad, millal on keelud, arutlevad, millal on õige ilm millise kala püüdmiseks jne. Uurin ikka, et kuidas ka kalasaagid on ja üks tuleb juba ka neid ehedaid onu Heino stiilis kalamehejutte. Ühesõnaga – on näha, et neist on kasvamas asjalikud ja kõikjal aktiivsed inimesed. Ja see, kuidas kohalikud poisid kannavad oma klubi vormi, on imekspandav. Arvan, et mitte ühelgi kollektiivil Tõrvas ei ole nii palju reklaamnägusid linnapildis kui jalgpalliklubil. Eks vahel kiputakse seda ka unustama ja mõnigi koerustükk saab tehtud, unustades sargiaid, aga see käib nooruses asja juurde.

Üks veelgi kuulsam treener Vince Lombardi on öelnud, et võitmine tuleneb hoiakutest ja muistritest, mitte üksikust pingutusest. Usun, et kui Tiidus seob ennast pikemaks ajaks Tõrvaga, siis see võitjate hoiak ja muister vähemalt jalgpalliplatsil kinnistub üha enam.

Uute võitudeni ja... armastage!

Vaade veskijärve energeetikale

Mihkel Langebraun, elektrik

Kui viimastel aastatel on kuumaks teemaks energeetikas tuulikutega seonduv, siis suurema tähelepanu ta on jäänud muude taastuvenergia ressurside roll ja areng Eestis, kuigi need olid selle sajandi alguses toimunud teaduslikel aruteludel olulisel kohal.

Näiteks, 2005. aasta konverentsi „Taastuvate energiaallikate uurimine ja kasutamine“ kogumikus käsitleti lisaks päikese- ja tuuleenergiale ka hüdro-, taimse kütuse ja teisi alternatiivseid tehnoloogiasid, milleks Eestis on looduslikku potentsiaali. Kogumikust leiab põnevaid näiteid nii vanade hüdrojaamade kasutuselevõtust või näiteks ka Rõuge koolimaja päikesekollektorite ja maaküttele viimisest.

Hüdroenergia on loetletud alternatiividest kahtlemata seni üks alahinnatumaid energiaressursse Eestis, kui arvestada geograafilist eeldusi. Nii ka Tõrva vallas on hüdroenergeetikaga märgatavalt palju võita, kuna Tõrva vaatamisväärsuste seas on üheks kroonijuveeliks ka veskijärv, kus korraldatakse suveüritusi ja võimsaid Tõrva Loitse. Samas on viimasel kümnendil jäänud soiku hüdroenergia tootmine veskitammil, mille võimsuspotentsiaal on kuni 100 kW. Kuigi see tundub väike võimsus, on tänapäeva energiahindades sellise turbiini hinnanguline elektri aastatootang väärt isegi keskmist 2024. aasta elektri hindade, arvestades vähemalt 80 000 eurot. Lisaks elektri hinnale hoiatakse kohaliku elektritootmisega kokku ülekandekuludelt, mistõttu saadav tegelik kasu on suuremgi.

Lisaks sellele on tulenevalt hüdroenergia geograafilisest iseloomust võimsus sesoonselt suurem külmal aastaajal, kui energiahind on kõrge, erinedes sellega näiteks päikeseenergiast, mida on kõige rohkem siis, kui

energia hind Eestis on soodne (ehk suvel). Tuulikutega võrreldes on eeliseks asjaolu, et hüdroenergial pole seisuaega ehk 100 kW hüdroturbiini on adekvaatne võrrelda kuni poole megavattise (500 kW) tuulikuga. See annab ligikaudse ettekujutuse, kui palju ühtlast energiat on võimalik kompaktse hüdroturbiiniga toota ning viib ühtlasi tähtsaima hüdroenergia eelise juurde.

Nimelt saab hüdroenergialt teenida täiendavat lisatulu sagedusreservide turult, mis loodi pärast Baltikumi energiasüsteemi Euroopaga ühendamist, kuna hüdroenergia puhul on tegemist

„Loodan, et tulevikus asutaksegi roheenergia tootmist käsitlema terviklahendustena, kus on oma roll hüdrojaamade näol sagedusreservide turul, akulahendused salvestuseks ja tuulepargid suuremahulise tootjana.“

ühtlase pöörleva võimsusega, mida on sagedusreservide turul tarvis ja mida ei paku päikse- või tuuleenergia. Need kolm eelist annavad alust tõsiselt kaaluda väikeste hüdrojaamade taastamist – Tõrva veskijärve hüdroturbiin oleks siinkohal hea teenäitaja. Loodan, et tulevikus asutaksegi roheenergia tootmist käsitlema terviklahendustena, kus on oma roll hüdrojaamade näol sagedusreservide turul, akulahendused salvestuseks ja tuulepargid suuremahulise tootjana.

Muide, ka tuuleparkide tulevastes arendustes tasub panustada uutesse tehnoloogiatesse, näiteks on Rootsi ettevõtte Modvion püstitanud juba esimesi suuri tuugeneid, mille mastid on ehitatud täielikult liimpuidust. Puidul põhinevad lahendused muudavad oluliselt keskkonnasõbralikumaks kogu tuuliku tootmisprotsessi ja lisaks võiks see anda tööd kohalikele puidutööstusele. Lisaks eelmainitule on puidul materjalina palju häid omadusi, mis

vähendavad ehituse süsinikujalajälge ja pakuvad isegi võimalusi disaini abil tuulepargi müra vähendamiseks.

Seni kasutamata väiksemaid hüdroenergia võimsusi leidub Tõrva vallas teisi: mainimist väärivad Aakre Saeveski järv, Soontaga paisjärv, Tikste paisjärv ja Koorküla vesiveski.

Siinjuures tooksin välja mõtte, et linnaservas asuva Tikste paisjärve elektritoodangut (võimsus hinnanguliselt 10-20 kW) oleks realistlik kasutada kõrvalasuva spordisaali toiteks, mis võimaldaks Tõrva spordisõpradele soodsate hindadega spordivõimalusi. Spordiklubi on võrguelekttriga märksa kallim ülal pidada ja näiteks katusel paiknevate päiksepaneelide alternatiiviga võrreldes on hüdroeelseks ühtlane elektritoodang aastaringiselt.

Üleminek keskkonnasõbralikule rohelisele elektrisüsteemile võtab ilmselgelt aega veel vähemalt kümnendi. Plaanitava energiapaketi lahenduste hulka kuuluvad muuhulgas tipukoormusi maandav Paldiski vesisalvesti ja suured akupargid koos päikese- ja tuuleparkidega. Järjest kindlamoos kõneviisis räägitakse ka Eesti tuumajaamast, mis kahtlemata on üks odavama omahinnaga elektritootmise viise, pakkudes ka taastuvenergia allikatele toetavat baasvõimsust elektrivõrgu ülal hoidmiseks ajaks, kui päike ei paista ja tuul ei puhu.

Kuid kõigi nende suurte projektide, Paldiski vesisalvesti, tuumajaama ja muude investeeringute taotlemine, projektide planeerimine ja ehitus kestavad veel aastaid. Seetõttu ongi väiksematel hüdroturbiinidel kohalik eelis paikades, kus on ajaloolised paisjärved ning energiatootmise ehitus selle võrra märgatavalt lihtsam. Turunõudlus sellise kohaliku hüdroenergeetika järele püsib veel vähemalt kümnendi jagu, mil on lootust Eestis uued suured tootmisvõimsused tööle saada, mis seejärel juba püsivalt soodsama elektrihinna võiksid tagada.

KUUFOTO:

Foto: Egon Ilisson

Ekskoondislane külastast treeningut

Eesti koondise eest 107 ametlikku mängu pidanud Joel Lindpere külastas Tõrva JK poiste treeningut ja kohtus oma endise treeneri, praeguse Tõrva JK treeneri Aivar Tiidusega. Oma karjääri jooksul lisaks kodumaistele võiskondadele ka Tšehhis, Bulgaarias, Norras ja USA-s profina mänginud Lindpere kiitis kohapealseid tingimusi ja kinnitas, et treeneriga on poistel vedanud. Samas pidas ta ikkagi ülivajalikuks, et Tõrvas oleks ka täismõõtmelise jalgpalliväljak, mis tooks kohalikud inimesed rohkem jalgpallimängu juurde ja meelitaks ka rohkem huvilisi kohalike tiimide mängudele. Fotol: (vasakult) legendaarne treener Aivar Tiidus, ekskoondislane Joel Lindpere ja kohalik jalgpallientusiast Andrus Lepikov. Korüfeede vestlust kuulab noorsportlane Andero Asi.

Heitjad alustasid hooaega

21. mail said heitjad hoo sisse Pokardis peetud hooaja ava-etapil. Osalejaid oli kohale tulnud Eesti eri paigust: Tallinnast, Valmierast, Pärnust, Raplast, Viljandist, Valgast, Türit, Antslast ja Tõrvast.

Hooaja alguse kohta tehti mitmeid märkimisväärsed tulemusi kuulitõukes, kettaheites, vasaraheites ja odaviskes. Meestest viis esimese etapivõidu koju Toomas Karm Tallinnast, teine ja kolmas koht läksid Viljandisse

Artur Saarele ja Villu Kangorile. Nais- te arvestuses näitas suurepäraselt vormi Janne Ojala Pärnust, teise koha saavutas Elli Anniko Raplast.

Kokku on kavas neli etappi, millest arvesse lähevad kolme parima tulemused. Seriaali lõpetamine toimub septembris võistlusega. Etapil osalesid ka SK „Viraaž” noorsportlased, kes kasutasid võistlust vormi testimiseks. U18 vanuseklassis näitas parimaid tulemusi Matthias Kalja vasaraheites ja odaviskes.

Gruusia iseseisvuspäeva auks mängiti vutti

Tõrva Jalgpalliklubile tuli Gruusia iseseisvuspäeva tähistamise puhul külla Gruusia kogukond, et veeta üheskoos üks sportlik ja inimesi ühendav päev.

Pidulik päev algas sõbraliku jalgpallimatšiga Tõrva staadionil. Sellest, et tegu oli tõepoolest sõprusmatšiga, andis tunnistust see, et Tõrva JK võistkonnast tõttasid grusiinidele appi ka meie noored jalkapoisid, kandes auga Gruusia värvides jalgpallivormi.

Kokku löödi mängus suisa üheksa

värvavat ja emotsioonid olid kõrgel – rõõm, sõprus ja sportlik ping. Peale sõprusmängu peeti Malmizzas õhtusöök, kus mõnus õhtupoolik möödus Gruusia kommete kohaselt meeleolukate sõnavõttudega.

Suur tänu meie jalgpalliklubi treener Zurab Kvarats'helijale, Gruusia kogukonnale ja teistele kaasalööjatele selle meeldejäáva päeva eest! Tõrva JK ja Gruusia kogukond on näidanud, et sport toob inimesed kokku.

Eestlased ja grusiinid palliplatsil mõõtu võtmas. Foto: Egon Bogdanov

TULE TULEMINE TÕRVA VALLAS

ELAVA RAHVAMUUSIKA JA TÕRVA
TÕNISE LEGENDIDE SAATEL

19. JUUNI

20.00 – Algab pidulik hetk: **Valga vaid annab üle Tallinna laulu- ja tantsupeo tule Tõrva vallale.**

21.00 – Tuli saabub **kanuudel Veskijärvelt Tõrva ahju juurde** – see on kaunis vaatemäng, milles peegelduvad nii loodus kui pärimus.

21.15 – Tähistame ühiselt! Toimub **piknik ja kontsert**, kus astuvad üles kohalikud **isetegevuskollektiivid** – rõõm, soojus ja kogukonnavaim on õhtu märksõnad.

23.00 – Tõrvik ei puhka – koos **Tõrva päästemeeskonnaga saadame tule ööbima Tõrva Päästeameti tuletõrjespordi torni**, mille tipus valvab see sümbol kuni järgmise päeva hommikuni.

20. JUUNI

8.30 – Tõrva ahju juurest **kanuudega saadetakse tuli Veskijärvelt taas teele.**

8.50 – Tuli jõuab **Helme Ordulinnusesse**, kus see puudutab meie ajaloo juuri ja muistseid legende.

9.30 – **Mulgi Elamuskeskuse parklas** alustame **tõrvikurongkäiku**. Elamuslik liikumine hoonete juurde on täidetud pillimängu, laulu ning **Maie Kala juhendatava Tõrva Lauluseltsi segakoori etteastega.**

9.50 – **Sõnavõttud ja tule üleandmine Viljandimaale.** Kogu **Tõrva valla teekond** on kantud **elavast rahvamuusikast ja Tõrva Tõnise legendidest** – iga samm ühendab meid oma kodupaiga, pärimuse ja Eesti rahva suure ühispeoga.

Sportmängude liidrina läheb sügisele vastu Ritsu tiim

Tõrva valla sportmängude neljas osavõistlus toimus mais Riidaja mõisapargis, kus 12 võistkonda võtsid mõõtu petankis. Riidaja kogukond oli mõisa pargiteele valmis seadnud kuus väljakut.

Enne mängude algust selgitas reegleid Maris Rõõm, kes on petankis mitmekordne Eesti meister ja esindanud kodumaad ka erinevatel tiitlivõistlusel. Peakohtunik Mati Rõõm, kellel on samuti petankis suur hulk kogemusi ning suuremaid ja väiksemaid tiitleid. Kuigi alguses oli küllalt palju segadust ja mänguga tutvuse loomist, siis mida aeg edasi, seda paremaks läks tunnetus ja täpsemaks

muutus kuulide liikumine.

Esmalt mängiti alagruppides ja edasi toimusid kohamängud. Poolfinaalides läksid kokku alagruppide kaks paremat: Ritsu Ritsikad ja Mõmmik ning Riidaja Mõis ja Noortevolikogu. Finaalmängu pidasid Ritsu Ritsikad ja Riidaja Mõis, kust võitjana väljusid Ritsu Ritsikad, kes sellega tõusid ka üldkokkuvõttes esimesteks.

Pärast neljandat osavõistlust on üldtabeli TOP 3 järgmine:

1. Ritsu Ritsikad (165 punkti)
2. T-Team (162 punkti)
3. Riidaja mõis (155 punkti)

Esimese poolaasta osavõistlused said sellega peetud – tänuks said kõik petanikmängudes osalejad uhiuued sportmängude buffid. Suur tänu korraldajatele Riidajast ja Tõrva spordiseltsist! Tõrva valla sportmängud jätkuvad pärast suvepuhkust septembris, kui toimub kohtumine Jõgevastes ja võisteldakse takistusrajal.

Tõrva on TV 10 Olümpiastarti finaalis

TV 10 Olümpiastarti 54. hooaeg jätkus maikuus Tallinnas Kadrioru staadionil, kus võisteldi kettaheites, palliviskes ja pikkades jooksudes.

Parima tulemuse saavutas TN vanuseklassi 600 meetri jooksus Dorel Daum, kes parandas isiklikku rekordit kuue sekundiga – aeg 1:50,41 andis Dorelile kolmanda koha. Suurepärase võistluse tegi ka Keijo Kalja, kelle kettaheite isiklik rekord 40.93 viis ta finaali ja andis lõpuks seitsmenda koha.

Hea võistluse teinud võistkonda kuulusid: Dorel Daum, Emma Nora Känd, Michelle Treu, Kristofer Leitmaa, Robert Raal, Romet Juus, Keili Kirt, Doris Daum, Jakob Ode ja Keijo Kalja. Selle etapiga selgus ühtlasi 21 koolitiimi, kes pääsesid mitmevõistluse finaali, mis toimub tänavu 12-13. juunini Karksi-Nuias. Tõrva säilitas maikuuse etapiga oma kuuenda positsiooni üldtabelis, mis tagas ka finaali pääsu.

Jakob Ode (203) ja Keijo Kalja (201).

“Kuldsulg” tuli Tõrva neiu

Maikuus kuulutati välja tänavune “Kuldsule” konkursi võitja, kelleks on Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituudi ajakirjanduse ja kommunikatsiooni bakalaureuse-tudeng, tõrvakas Kärt Karu.

Noortele ajakirjanikele mõeldud auhinda on antud välja juba aastast 1980. ning selle on pälvinud teiste seas näiteks Kristjan Pihl ja Mirjam Nutov.

Komisjon tõi esile, et Kärt Karu on noor ajakirjanik, kelle töodes peegeldub küps lähenemine ja tugev ühiskondlik närv. Tema lood haaravad päevakajaliste ja keeruliste temade- ga ning viivad lugeja nendesse sisse

viisil, mis on korraga informatiivne ja mõtlemapanev. Ta esitab keerulisi nähtusi lihtsalt, aga mitte lihtsustatult – see on tõeline ajakirjanduslik oskus. Tema lugudest toodi välja „Tärneraskuste tõttu kaob Ozempic kiiresti letidelt. Patsiendid pöörduvad musta turu poole“, „Ukraina õpilaste õpitahe sõltub pere Eestisse jäämise plaanidest. Õpetaja: lapsed väljendavad mõtet, et nad lähevad siit nagunii ära“ ja „Mõjutu piiramine või tõhus meede? Ministeeriumi plaan müügilubade abil alkoholitarvitamist piirata tekitab vastakaaid arvamusi“, mis ilmusid Delfis ja Eesti Päevalehes.

Foto: Andrus Abel

Rannavalve on tagatud Vanamõisa ja Riiska järve ääres

Tõrva vallas on ametlikeks suplusrandadeks Vanamõisa järv ja Riiska järv, kus tagatud on ka rannavalve. Rannavalveteenust pakub sel aastal mõlemas rannas Forus Security ajavahemikul kell 11-19 ja seda kuni augusti lõpuni.

Riiska järve sauna puudutav info:

Kevadel pakuti igal pühapäeval võimalust nautida sauna Riiska järve ääres koos värskendava suplusega. Nüüd, kui vesi on juba soojem ja suplushooaeg algab, ei jätka pühapäevane saun enam suveperioodil.

Kogukonna esindajad õppisid kriisiplaani koostama

27. mail toimus Tõrva valla kogukondadele suunatud kriisiplaani koostamise koolitus.

Kogukonna kriisiplaan on kogukonna poolt koostatud dokument, kus on kaardistatud kogukonda ohustavad hädaolukorrad ja lisatud käitumisjuhised, kommunikatsioonimeetmed ja edasine tegevusplaan tagamaks kriisiolukordades kogukonna iseseisva hakkamasaamise. Kriisiplaanide täitmiseks on Tõrva valla kriisipspecialist Ahto Uuspalu meie kogukondadele valmis teinud kriisiplaani põhja, mida iga kogukond vastavalt oma iseärasustele muuta ja kujundada saab.

Koolitusel vaadati koos viie kogukonnaga üle kriisiplaani koostamise sisu ja tehnilised võimalused selle täitmiseks. Kogukonnad, kes koolitusel osaleda ei saanud, kuid soovivad ikkagi kriisiplaani teha, saavad endale eelmainitud põhja, kirjutades oma soovist e-posti aadressile ahto.uuspalu@torva.ee. Soovi korral saab kriisipspecialist tulla juhendama ka selle täitmise osas. Septembris on plaanis kogukondadega uuesti kokku saada ja seda juba töövälisel ajal, et osaleda oleks võimalik ka neil, kes esimesel korral ei saanud.

Pilk minevikku – juuni

Toimetas: Reimo Mändla

26. juunil 1939 ilmus ajalehes Lõuna-Eesti artikkel „Võidupüha ja jaanipäev Tõrvas ja Helmes suurte pidustustena“. Artikkel räägib sellest, et Tõrvas ja naabervaldades kujunes võidupüha pidustusterohkeks, aga samas olevat kõige suurejoonelisemalt tähistatud päeva Tõrvas.

Võidupüha hommikupoolikul asetasid Vabaduspargis kodutütred ja noorkotkad pärja Vabadussõjas langenute mälestussambale. Päeval jõudis Pärnust lähetatud võidutuli Tõrva ja see viidi ühise rongkäiguga raekoja eest Vabadusparki. Enne tule süütamist luges linnavanem Jaan Viks ette Vabariigi Presidendi läkituse. Õhtul aga toimusid rahvamaja aias pidustused.

Jaanipäeval toimus Helme kalmistul jaanipäevane surnuaiapäeva, millest võttis ajalehe väitel osa üle kahe tuhande inimese, kelle hulgas oli nii kohalikke kui ka väljaspool kodukihelkonda elavaid helmelasi. Õhtul toimusid rahvamaja aias taas pidustused.

Allikas: Lõuna-Eesti nr 69, 26. juuni 1939, lk 1.

Tõrva Gümnaasium jääb alatiseks südamesse

Vaatame tagasi kõigile neile aastatele, mis sai veedetud Tõrva Gümnaasiumi seinte vahel. On raske uskuda, kui kiiresti aeg möödus – justkui alles eile astusime esimest korda koolimajja, tundes samal ajal nii ärevust kui elevust. Lahkume siit teadmise, et need aastad on kujundanud meid rohkem, kui me oskasime ette kujutada.

Tõrva Gümnaasiumis veedetud aeg on olnud täis kasvamist, enesetsinguid, avastusi ja meelelt ilusaid hetki. Siin õppisime me palju rohkem kui vaid õppekava raames nõutud aineid – õppisime inimeseks olemist, ausust, sõprust, vastutust ja koostööd. Õpetajad, kes suutsid olla nii nõudlikud kui toetavad, aitasid meil arendada mitte ainult teadmi-

si, vaid ka iseloomu. Mõned tunnid, eriti need, kus vaieldi tühiste asjade üle ja mille üle ka ise pärast naersime, jäävad meile alatiseks meelde – need ei olnud lihtsalt tunnid, vaid mälestused.

Sportivõistlused, kooliüritused, sõbrapäevad, jõulukontserdid – need olid hetked, mil tundisime ühtekuuluvust ja lähedust klassikaaslaste vahel, ka nendega kellega muidu niiväga ei suhelnud. Need olid ajad, mil kasvasime ühiselt: klassikaaslased muutusid sõpradeks ja vahel ka pereleikmeiks. Kõik need ühised naerud, vaidlused, pingutused ja võidud sidusid meid.

Kindlasti ei olnud kõik alati lihtne – oli raskusi, pettumusi ja hetki, mil tundus, et jõud hakkab otsa saama.

Aga tagantjärele vaadates olid just need kogemused kõige väärtuslikumad. Need õpetasid meile, et ka kõige keerulisemast olukorrast on väljapääs, kui hoida kokku.

Tahame tänada iga õpetajat, kes meisse uskus, isegi kui me ise seda ei suutnud. Iga toetav sõna, iga nõu, iga kord, kui te märkasite – see jäi meelde. Täname oma klassikaaslasi, kellega koos need aastad möödusid – te tegite selle teekonna tähendusrikkaks. Täname ka kogu koolipeere, kes aitas hoida seda keskkonda, kus oli võimalik kasvada, õppida ja unistada.

Tõrva Gümnaasium jääb meie jaoks alatiseks südamesse kui koht, kus me saime tugevaks, iseseisvaks ja valmistusime astumiseks järgmisesse eluetappi. Varsti lähme me kõik laiali: mõned meist jäävad siia, mõned suunduvad kusagilt mujale. Kõik need üheksa aastat on olnud imelised ja jäävad meile kõigile kogu eluks meelde.

9. a ja 9. b klass

Tõrva Gümnaasium – 12 aastat, mis õpetasid rohkem kui õpikud

12 pikka kooliaastat on jõudmas lõpule – üks oluline peatükk meie elus on sulgumas, et teha ruumi uutele algustele ja seiklustele. Ehkki meie sammud viivad meid uutele radadele, jääb Tõrva Gümnaasium alatiseks meie südamesse.

Möödes tagasi nende aastatele, jäävad rasked esmaspäevahommikud ja hilisõhtused kodutööd pigem tahaplaanile ning esile kerkib koos veedetud aeg klassikaaslastega, olgu selleks siis erinevad väljasõidud, kaardimängud, lauajalgpall, pikukese ostmise vahetunni ajal või pallimängud saalis. Eredalt jäävad meelde kooli jõulupeod ja spordipäevad, kus oli alati vaja esikoha jaoks kõvasti pingutada. Kuid ei maksa arvata, et kõik on olnud vaid lust ja lillepidu – seljataha on jäänud ka suurel hulgal tööd, higi ja pisarad, mida siiani jõudmiseks vaja on läinud. Viimane aasta gümnaasiumis on olnud eriti kiire ja tegus, sest alles sel aastal jõudis meile kohale, et gümnaasiumi lõpp

on kohe-kohe käes ning me ei osanud oodatagi, et see aeg nii kiiresti kätte jõuab. Pidime meelde tuletama kõik varasema, mida meile nende gümnaasiumiaastate käigus õpetati ja paraku jäi see kõik ikka viimasele minutile. Hoolimata sellest, et õpetajad rõhutasid meile mitu kuud enne, et nüüd on viimane aeg hakata kordama.

Eriline tänu kuulub vaieldamatult meie õpetajatele, kes on kui tõelised superkangelased – kannatlikud, targad ja alati valmis meid aitama nii keeruliste ülesannete lahendamise kui ka igapäevaste murede korral. Oleme saanud teadmisi, aga veelgi enam elutarkust, mida ei leia õpikute vahelt. Ilma teieta poleks me täna siin, kus oleme, ja selle eest oleme südamest tänulikud.

Soovime tänada kõiki, kes on meid sel teekonnal toetanud ja innustanud! Soovime ka tulevastele lõpuklassidele edu ja jaksu!

12. klass

Tõrva Kooli 2024/2025. õa lõpetajad

9. klass, klassijuhataja Heli Veerme

Elisabet Kase
Eneli Lensment
Miiia Makejev
Reiko Oikimus
Lisandra Reinhold
Hele-Riin Vene

Tõrva Gümnaasiumi 2024/2025. õa lõpetajad

9. a klass, klassijuhataja Lea Laaneväli

Kättriin Anderson - kiituskiri
Mathias Hindre
Reelika Ilisson
Matthias Kalja - kiituskiri
Tormi Kruuse
Hannagrete Käärik
Ragnar Leeduks
Jan Lillipuu
Hailey Lillmann
Jakob Luht
Annabel Maisla
Sirelin Meltsas
Artur Murov
Emma Lota Nidas
Laura Peek
Heidi Liis Pokk
Katarina Raal
Kelly Raudlam
Richard Ruusmann - kiituskiri
Allar Solom
Stella Täht
Karmen Vassiljeva
Seliine Visotskis

9. b klass, klassijuhataja Riina Anderson

Oliver Jaago
Robin Juus
Keili-Kessu Küla
Eerik Laanmäe
Getter Mandli
Karola Pilm
Kaisa Purgats
Venno Pörk
Lisandra Ragun
Marten Ratt
Kert-Herbert Rohtla
Marian Rõõm
Stefan Rõõm
Kretteli Saavaste - kiituskiri
Kreete Sander
Rasmus Siirak
Mirell Suur
Mattias Tekkel
Annabel Varov
Kris Riin Veri
Mikk Üksvärav

12. klass, klassijuhataja Aivi Mehide

Mattias Aus
Jakob Elango
Gerda Kaldoja
Kevin Kolbin
Arabella Kruuse
Kätlin Meltsas
Martin Meltsas - hõbemedal
Liise Marie Mikk - hõbemedal
Riivo Pippa
Reio-Jan Pöder
Riiko Ratt
Kevin Reinberg - kuldmedal
Tanel Tamm
Kaisa Timpson - hõbemedal
Keiu Tomp
Egle Udras
Bianka Uhtjärv - kuldmedal
Hannela Vaal
Marion Vister

Kutse
TÕRVA GÜMNAASIUMI
• HÕBE- JA KULDLEND •

Olete oodatud
Tõrva Gümnaasiumi
12. klassi lõpuaktusele

20. juuni 2025 kell 16.00

Tõrva Gümnaasiumi
aulas

Info ja registreerimine:
kool@torva.edu.ee
+37254300636

78. lend (2000) 53. lend (1975)

Tõrva Kooli lõpuaktus
laupäeval, 14. juunil 2025
Riidaja kultuurimajas
kell 12.00
Ainult taevast on piiriks!

Tõrva Gümnaasiumi lõpuaktused
REEDEL, 20. JUUNIL 2025
9. KLAAS KELL 12.00
12. KLAAS KELL 16.00
Ainult taevast on piiriks!

TÕRVA GÜMNAASIUM

Emapuu – mulgi juurte monument Tõrva südames

Emapuu avamine ja Tõrva linna 99. sünnipäev koos Tanel Padari, Novella ja Hedvig Hansoniga toimub 4. juulil kell 19

Egon Ilisson

Mulgimaa väravad saavad tänavu oma kuju: kolm ringristmikku saavad mulgipärase ilme.

Mulgimaa kolm omavalitsust – Tõrva, Mulgi ja Viljandi vald on alustanud tööd loomaks kolm maamärki, mis tähistavad piirkonna kultuurilist ja geograafilist identiteeti.

Kunstilise algatuse nimeks on „Mulgimaa väravad“ ning selle raames rajatakse igasse valda mulgipärane suurvorm kohalikule ringristmikule. Tõrva teemaks on jõudmine oma juurte juurde ehk „Emapuu“.

Väikene viivitus

Tõrva linna keskringristmikule kerkib Jaanis Ilvese loodud skulptuur „Emapuu“. Idee autori sõnul visualiseerib Emapuu kodukohta, kodukollet, perekonda ja juuri – kõike, mis hoiab inimest paigas nii füüsiliselt kui vaimselt. „Siin sünnitakse. Elatakse oma elu. Tehakse tööd, pidutsetakse, puhatakse... ja lahkudes jäetakse alandlikult temaga hüvasti,“ kirjeldab Ilves. Skulptuuri allegoorias on mulgid kui Emapuu tõrud, kes küpsena potsatavad maha ja veerevad mööda ilma laiali, kasvatades uusi põlvkondi, ent kandes endas alati lugu kodumaast.

Ideekonkurss, mille kaudu valiti välja igasse valda üks sümbolskulptuur, toimus 2023. aasta lõpus ja algselt pidid skulptuurid olema püstitatud hiljemalt 2024. aasta detsembriks. Viivituse põhjuseid oli mitmeid, millest peamiseks oli hangete korraldamise keerukus ning ehituslepingute sõlmimine. Lihtsamaks ei teinud asjaajamist ka see, et projekti algusest on Mulgimaa Arenduskoja juhtkond mitmel korral vahetunud.

Mõju liiklusohutusele

Vastab teede projekteerimisettevõtte OÜ Roadplan projektijuht Indrek Oden.

"Ringristmike projekteerimisel on oluline, keskring oleks tõstetud pin-nasega. Oluline on selle juures, et otse üle keskringi oleks nähtavus takistatud, mis on vajalik ohutuse tagamiseks, et sõidukijuhi jaoks oleks teel selget nähtav-tajutav takistus, mis annab suunise kiirus alla võtta.

Lähiaastatest on halb näide Jõgevalt, riigitee 36 ja Kesk tn ringristmikul, kus keskringile ei rajatud tõstetud keskaart. Selle põhjusel juhtus seal vahetult pärast ristmiku valmimist mitmeid liiklusõnnetusi, kus sõideti otse üle kesksaare."

Kavandi autor Jaanis Ilves (vasakul) ning kuntsnikud Agnese Rudzite Kirillova ja Roger Ferralla on tegemas koostöös suurejoonelist projekti.

Tuttav kunstnik

Skulptuuri tellijaks ja omanikuks on Mulgimaa Arenduskoda ning seda toetatakse LEADER meetmest. Omaosaluse katab Tõrva vald. Kogu Tõrva keskringi lahenduse hind on 100 000 eurot, millele lisandub käibemaks. Ehitushanke võitis kõigil kolmel objektil Mefab OÜ, kes on kasutanud idee realiseerumiseks nii kohalike alltöövõtjaid kui Tõrvas meile tuttavat kunstnikku Agnese Rudzite Kirillovat. Läti andekas kunstnik on loonud eelnevatel aastatel Tõrvat ehtinud liivaskulptuurid.

Rudzite Kirillova sõnul on antud kunstiteos keeruline väljakutse. Et see

saaks Tõrvat ehtima, tegi ta ainuüksi Riias kaks kuud ettevalmistus- ja keevitustöid, et puu oksad valmis teha. Sellega aga töö ei lõppenud, sest kõik tuli siin kohapeal ka tervikuna kokku panna ning ka puule juured külge pookida. Kuna töö sattus küllalt vihmaselle perioodile, siis ka ilm mängis oma rolli, sest keevitamiseks on vaja kasutada elektrit ja see ei käi vihmaga kokku. "Aga tegelikult on asjad sujunud päris kenasti ja tempoga võib rahul olla," räägib Rudzite Kirillova kohapealsetest töödest. Teda on projekti puhul abistamas Katalooniast pärit Roger Ferralla, keda peab lätlanna ülimalt andekaks kunstnikuks.

Metalli kulub kaks tonni

Emapuu keevitatakse kokku erinevat sorti metalltraatidest ja neid kulub kokku kaks tonni. Kui varasemalt oli lõuna-naabrite kunstnik meid rõõmustanud liivaskulptuuridega, mille eluiga loetakse kuudes, mitte aastates, siis nüüd on tema tehtav teos oluliselt püsivam. "Eks on natukene erinev ka mõtteviis, kuidas erinevaid töid ja materjale kunstiteoseks luua. Liivast poleks midagi sellist teha saanud," räägib Rudzite Kirillova, et vastutus on olemas muidugi mõlema materjali puhul. "Eks emotsionaalselt on ikka keerulisem teha midagi sellist, mille puhul tead, et see on loodud kestma palju-palju kauem kui liivakujud," tunnistab skulptor.

Kuna skulptuur valmib sõna otses mõttes kõigi silme all, siis on ka neid, kes käinud seda lähedalt uudistamas ja ka kunstnikuga juttu tegemas. "Peamiselt jäädakse autoga seisma ja öeldakse, et sellest tuleb ilus asi ja jätkake samas vaimus," räägib kunstnik, et kohalikud annavad samuti positiivseid emotsioone. Inimesed on julged oma arvamust avaldama, peamiselt pöörduatakse tema poole vene keeles. „Üks mees ütles isegi, et kui juba talle meeldib, siis meeldib see kõigile teistele eestlastele ka,“ räägib Rudzite Kirillova ühest toredast tagasisidest.

tatakse välja lapse kommunikatsiooni- oskused ja kõne arengutase.

- Psühholoogiline nõustamine – hinnatakse lapse arengutingimusi ja vajadusi ning toetatakse tema sotsiaalset ja emotsionaalset heaolu.
- Sotsiaalpedagoogiline nõustamine – analüüsitakse lapse probleemide tekkepõhjuseid ning otsitakse võimalusi nende lahendamiseks.

Kooliväline nõustamismeeskond (KVM)

Kui õppenõustamise käigus selgub, et lapse või õppija toetamiseks on vaja täiendavaid meetmeid, võib Rajaleidja soovitada koolivälise nõustamismeeskonna menetlust. KVM koosneb kolmest Rajaleidja spetsialistist ning vajadusel kaasatakse ka haridus-, sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna eksperte.

Rajaleidja tööpõhimõte on kaasata lapse ümber toimivat võrgustikku, et tagada parimad tingimused hariduse omandamiseks. Koostööd tehakse haridusasutuste, tervishoiutöötajate ja kohalike omavalitsuste spetsialistidega. Kõige olulisem partner selles protsessis on lapsevanem.

Mis siis on Emapuu?

Jaanis Ilvese mõtted pani kirja Peep Kõvask

Et mis on siis Emapuu ehk elupuu? See on sümbol. Justkui üks puu muistsest hiiest, mille oksteke vanad eestlased käisid riputamas ohvriande. See sümboliseerib järjepidevust ja juuri, sidet kodukohaga ja Mulgimaaga. See saab olla vaid siin, valla keskeimal kohal. Siit minnakse puu alt möödudes ja tagasi saabudes tervitab ta kadunud poegi stoiliselt taas. Ta pole kuhugi kadunud, ta on alati siin. Ta ootab sind, nagu vanemad ootavad oma lapsi, kes on suurde maailma laiali lennanud.

Sest mulgid on rahutu rahvas. Nagu Emapuu tõrud ehk küpseks saades potsatavad nad maha ja veerevad mööda ilma laiali – kes lähemale, kes kaugemale, kärmemad lausa teise ilma otsa. Kõik nad ajvad juured uues kodus maasse ja sirgub uus mulkide põlvkond, kellele vesetatakse jutte vanast kodutalust ja kassast, mis kasvas õues.

Ja side püsib. Pereema Miamis unistab lumisest talvest nagu lapsepõlves. Suvel võib Riiska ääres trehvata süsimusta poissi Brasiiliast, nimega Kevin, kes räägib vabalt eesti keelt.

Me kõik läheme mõnikord ära, kuid meid ühendav joon on see, et me tuleme tagasi.

Selleks on mitmeid viise. Kes tuleb tagasi pärast aastaid välismaal elamist, kellel tulevad lapsed vanaisa kodutalu taastama. Ja palju on neid, kes elavad juba aastaid Tallinnas, ent elukohta muutnud ei ole ning nende haritud ja hästiasustatud noorte inimeste maksud laekuvad valla eelarvesse. Kas need pole siis juured, mis seovad neid kodukohaga?

Ja aegu tagasi kirjutas Henrik Adamson:

„Kui Pikasillast üle saa, suud annan mullal ma!“

Rajaleidja poole pöördumiseks ei ole vaja suunamist. Tavaliselt pöörduvad lapse nimel täiskasvanud – lapsevanemad, õpetajad või omavalitsuse ametnikud. Samuti saavad haridustöötajad pöörduda nõustamisele, et arutada laste toetamise erinevaid võimalusi. Rajaleidja spetsialistid võivad vajadusel külastada ka lasteaiarühmi ja klassitunde, et pakkuda õpetajatele täiendavat tuge ja soovitusi.

Lisainfo ja juhendmaterjalid on kättesaadavad Rajaleidja kodulehelt aadressil www.rajaleidja.ee. Pöörduda võib endale sobivasse Rajaleidja esindusse.

Rajaleidja Valga esindus asub aadressil Kesk 12, Valga

Eripedagoog/logopeed: Carmen Kruška

Spsühholoog: Endla Lõkova

Sotsiaalpedagoog: Õnne Naaris

Rajaleidja keskuse Kagu-Eesti piirkonna juhataja: Iiris Tagen

Meie koolide meeskonnad peavad iga õppijat väärtuslikuks ning usume, et igapäevane on potentsiaal tulevikutegijaks. Teeme tihedat koostööd koolihoidjate ehk Tõrva valla ning koolivälise spetsialistidega, et pakkuda parimat tuge ja võimalusi iga õppija arenguks.

Kaasava hariduse rakendamine Tõrva valla koolides – koostöö Haridus- ja Noorteameti Rajaleidja keskusega

Tõrva valla koolide juhtkond, tugispetsialistid ja Iiris Tagen

Tõrva valla haridusasutused teevad tihedat koostööd Haridus- ja Noorteameti Rajaleidja keskusega, kelle tugispetsialistidest koosnev kooliväline nõustamismeeskond on spetsialistidele ja lapsevanematele toeks kvaliteetse hariduse tagamisel.

Rajaleidja soovitusel/ettekirjutusel tuleb koolil igal õppeaastal rakendada mõnele õppijale ka üks-ühele õpet, mis on õpetamise meetod, kus õpetaja keskendub ainult ühele õppijale korraga. See võimaldab õpetajal pakkuda täielikku tähelepanu ja kohandada õppetööd vastavalt õppija individuaalsetele vajadustele, tugevustele ja õpiraskustele. Üks-ühele õpe on eriti kasulik neile õppuritele, kes vajavad täiendavat tuge, näiteks erivajadustega õppijatele või neile, kes vajavad rohkem aega ja juhendamist, et teatud õpitulemusi saavutada. See lähenemine võimaldab paindlikkust ja personaliseeritud õpet, et aidata õpilastel oma arengus edasi liikuda.

Mis on Rajaleidaja ja kuidas see toetab õppijat?

Haridus- ja Noorteameti Rajaleidja keskus asub igas maakonnas ja see tegutseb kaasava hariduse põhimõtetest lähtudes. Keskuse peamine fookus on laps ja tema individuaalsed arenguvajadused ning võimed. Rajaleidja eesmärk on tagada igale lapsele ja õppijale kvaliteetse hariduse kättesaadavus, võimaldades osalemist arendavas ja võimetekohases õppes sõltumata sotsiaalsest ja majanduslikust taustast, rahvusest, soost, vanusest, elukohast või erivajadusest.

Rajaleidja keskused pakuvad tasuta õppenõustamise teenuseid lastele ja õppijatele ning neid haridustele toetavatele täiskasvanutele – lapsevanematele, õpetajatele, tugispetsialistidele jt.

Rajaleidja teenused on

- Õppenõustamine – selgitatakse välja lapse õppimise või käitumisega seotud probleemid ning antakse nõu, kuidas lapse arengut ja toimetulekut toetada.
- Kooliväline nõustamismeeskond – va-

jadusel tehakse lapsevanema taotluse alusel ametlikke otsuseid haridustee korraldamiseks, näiteks koolimineku edasilükkamine või lihtsustatud õppe rakendamine.

- Haridusasutuste toetamine kriisilukorras – pakutakse koolidele ja lasteasutustele kriisiabi, nõustatakse õpetajaid ja juhendatakse keeruliste teemade käsitlemisel.
- Kohalike omavalitsuste nõustamine – toetatakse omavalitsusi kaasava hariduse ja õppijakeskse koolikultuuri arendamisel.

Rajaleidja keskustes töötavad eripedagoogid, sotsiaalpedagoogid, logopeedid ja psühholoogid, kelle ülesandeks on pakkuda spetsiifilist nõustamist vastavalt lapse vajadustele:

- Eripedagoogiline nõustamine – määratakse lapse õpitase ja -vajadused ning antakse soovitusi õppekava ja tugiteenuste osas.
- Logopeediline nõustamine – selgi-

Tuuleenergia Tõrva vallas – mis seisus on esimene eriplaneering?

Just sellisena paistaksid tuulikud Taagepera lossi tornist. Visualiseeringu koostas Lemma OÜ

Tõrva vallas on tuuleenergeetika arendamiseks käimas kaks eriplaneeringut. Kui möödunud kuul käsitlesime ajalehes põhjalikumalt tuuleenergia küsimusi ja II eriplaneeringut, siis seekord vaatame lähemalt, kuhu on jõudnud I eriplaneeringu protsess.

Esimese eriplaneeringu algus ja senine kulg

Esimene eriplaneering algatati 25. oktoobril 2022, mille arendajaks on Evecon OÜ. Tõrva valla eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi koostajaks on ühispakkujad AB Artes Terrae OÜ ja Lemma OÜ. Planeeringuala hõlmab ligikaudu 115 km² (11 500 ha) suurust maa-ala Tõrva valla territooriumist, hõlmates endas Karjatnurme, Holdre, Kiriku, Kāhu, Ala, Pilpa, Taagepera ja Kooriküla halduspiire.

2023. aasta maikuu valmis Tõrva valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programm, mille avalik väljapanek toimus 10. juulist kuni 11. augustini 2023. Sel ajal sai iga soovija arvamust avaldada.

Avalikkusega toimusid ka arutelud: 19. septembril Mulgi Elamuskeskuses ja 20. septembril Tõrva Kultuurimajas. Aruteludel tutvustati planeeringuprotsessi ja avalikustamisel oleva dokumendi sisu, vastati küsimustele ning jagati infot laekunud arvamuste kohta. Avaliku väljapaneku jooksul esitati 11 arvamuskirja, pärast avaliku väljapaneku lõppemist lisandus veel neli.

Kuhu tuulikud on planeeritud?

Täna on valminud Tõrva valla tuulepargi eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse (EP) eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) esimese etapi aruanne.

Planeerimisprotsessi tulemusel kujunes sobivaks alaks Tõrva valla lõunapoolne piirkond (Holdre ja Pilpa küla) kogupindalaga 2023 ha (20,23 km²). Planeeringualale on kavandatud 21 tuulikut.

EP eelnõu ja KSH esimese etapi aruanne saadeti arvamuse avaldamiseks ja kooskõlastamiseks (planeeri-

miseaduse § 105) menetlusse kaasatud isikutele ja koostööd tegevatele valitsusasutustele (näiteks Kliimaministeerium, Maa- ja Ruumiamet, Keskkonnaamet, Muinsuskaitseamet ja Transpordiamet). Keskkonnaamet ja Muinsuskaitseamet ei kooskõlastanud esitatud materjale.

Kirjalikud teavitused saadeti kõikidele planeeringualast 3 km raadiusesse jäävatele maaomanikele ja huvitatud isikutele. Arvamusi oodati kuni 20. aprillini 2025.

Kokku esitati 20 arvamuskirja: ühispöördumised esitasid maa- ja turismiettevõtjad ning G-7 OÜ (Hold-

re lossi omanikeühing) ja Taagepera Loss OÜ. Vallavalitsus on asunud esitatud arvamusi läbi vaatama ja oma seisukohta kujundama. Arvamuse kujundamisse kaasatakse ka planeeringu-vallavara komisjoni liikmed.

Mis saab edasi?

1. Kooskõlastuste ja arvamuste põhjal tehakse dokumentidesse vajalikud täiendused. Keskkonnaametile ja Muinsuskaitseametile esitatakse täiendatud materjalid uuesti kooskõlastamiseks.
2. Pärast vajalike muudatuste tegemist korraldab Tõrva Vallavalitsus avaliku väljapaneku, mis kestab vähemalt 30 päeva. Seal saavad kõik huvilised taas kaasa rääkida.

3. Avalik arutelu toimub 45 päeva jooksul pärast väljapaneku lõppu.

4. Avalike arutelude ja arvamuste põhjal tehakse viimased muudatused.

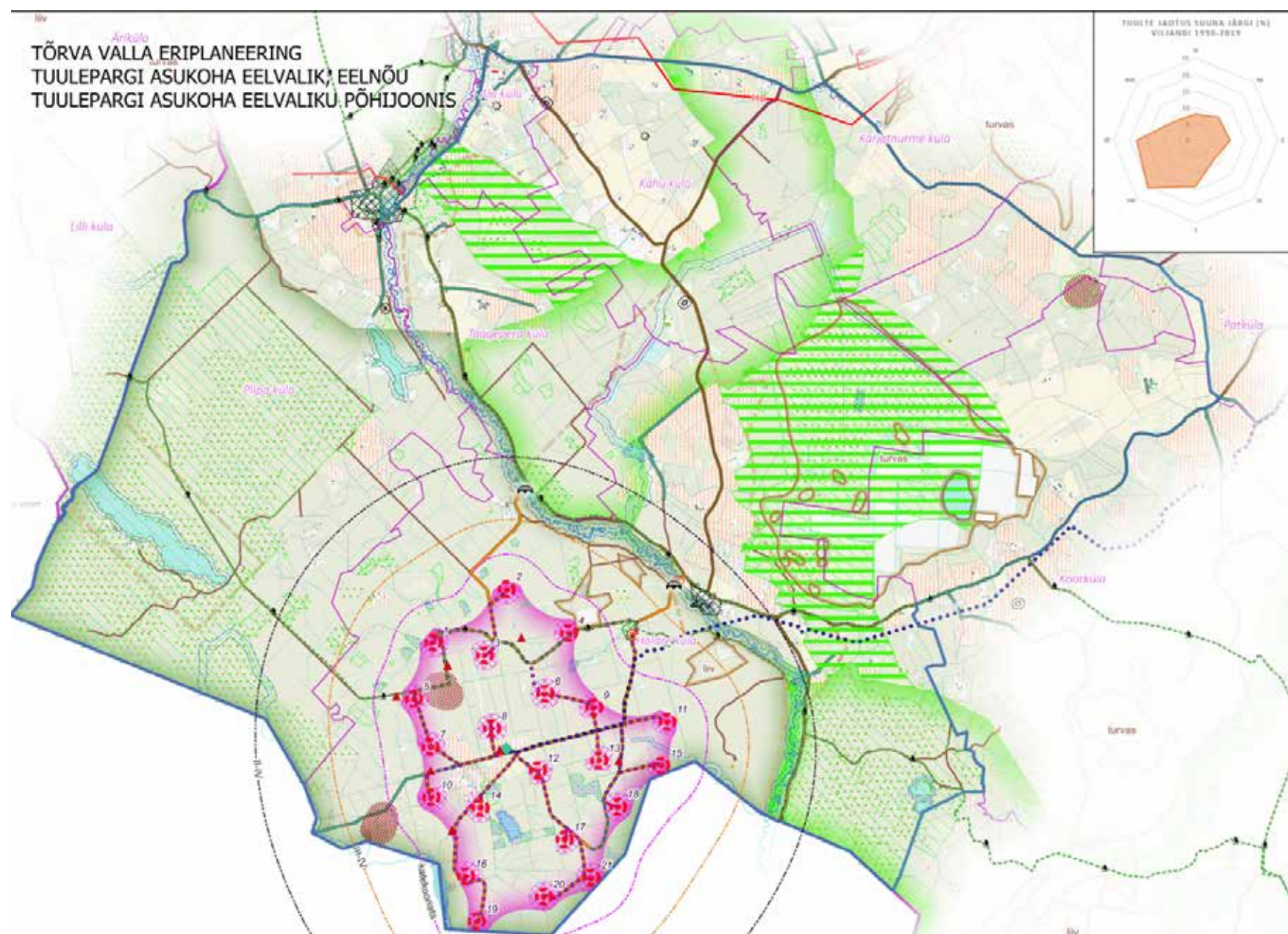
5. Pärast muudatuste sisseviimist teeb kohaliku omavalitsuse volikogu EP asukoha eelvaliku ja KSH esimese etapi aruande vastuvõtmise või sellest keeldumise otsuse.

6. Kui volikogu teeb vastuvõtmise otsuse, esitatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneering heakskiitmiseks Maa- ja Ruumiametile.

Arendaja võib suurendada kohalikku kasu

Tuulepargi arendaja Evecon on asunud vallaga läbirääkimistesse kohaliku kasu suurendamise osas. Kohtunud on vallavalitsuse esindajatega töökoosoleku vormis ning lehe ilmumise päeval peaks toimuma kohtumine, kus ühise laua taga on nii vallavolikogu liikmed, arendajad kui ka planeerijad.

7. Pärast heakskiidu saamist kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu eriplaneeringu.

Kokku on planeeritud 21 tuulikut. Joonise koostaja AB Artes Terrae OÜ.

Maie Kala: muusikakunsti on ilus teenida

Egon Ilisson

Tõrva väsimatu muusikaõpetaja ja koorijuht Maie Kala on pea neli aastakümnet kujundanud kohaliku kultuurielu nägu. Presidendi teenetemärk on vaid üks paljudest tunnustustest, kuid tema tõeline pärand peitub sadades noortes, kes on tema käe all muusika kaudu elu paremini mõistma õppinud.

Hea Maie, mida Presidendi teenetemärk Teile isiklikult tähendab ning mida see tähendab Kagu-Eesti koorijuhtidele?

Iga märkamine ja tunnustamine on ülimalt heameelt tekitav. Suurimas tänulikkuses seisan silmitsi inimestega, kes minu toimetusi ja saavutusi on tunnustuse vääriliseks pidanud. Läbi 50 tööaasta on neid toredaid hetki üsnagi. Kaalukamateks ehk aasta õpetaja tiitel 1997. aastal, millele järgnes president Lennart Meri vastuvõtt vabariigi aastapäeval 1998. aastal. Ja nüüd siis see Valgetähe V klassi orden. Meeltesse ja tunnetesse on talletatud ülimad veebruarikuised emotsioonid teenetemärkide pidulikult üleandmisesel MUBA-s. Unustamatu aeg ja koosolemine lihtsate inimestega nende suurus, elutöös ja panuses. Ja muidugi – palju-palju õnnitlusi kaugemalt ja lähemalt. 22. märtsil Tartus toimunud koorijuhtide suurfoorumil tundsin ennast vägagi positiivselt puudutatuna oma kaaskolleegeidega kohtudes, kes minu tunnustamise üle siiralt heameelt tundsid.

Olete Tõrvas muusikaharidust edendanud aastakümneid — kuidas on sinne muusikaelu ajas muutunud?

Jah, järgmisel aastal saab 40 aastat Tõrvas aktiivselt toimetatud. Töö muusikaõpetajana, töö kooride ja solistidega. Loomingulisus, palju eriilmelisi üritusi ja koostööd. Laulustuudio loomine ja ligi 20-aastane kulg, täiskasvanute kollektiivid. Tohtult esinemisi, konkursidest osavõttu, kultuuri- ja kontsertreise. Kuidagi väga rikas oli üldine Tõrva kultuurimaastik – on palju ansambleid, koore ja tegijaid, lisaks näiteringid, tantstringid. Mäletan oma linna suviseid rahvapidusi, kus rongkäigus marssisime Tantsumäele ja pidasime maha lahedad suurpeod.

Tõde on see, et aeg muudab ja ajas me muutume. Kahju on! Hetkel meie omakultuur kiratseb, paljud traditsioonid on kadunud ja tugevad tegijad on meie hulgast lahkunud. Mis aitaks? Kindlasti uuenduslikkus nii mõttelaadis kui toimekuses. Vaja on uusi, toimekaid noori. Kultuurimaastikule tulihingelist, uudse mõttelaadiga kunstilist juhti. Uut näitejuhti. Väga oodatud on kooride ja tant-surühmade taassünd gümnaasiumis.

Olete asutanud Tõrva Rahvakoori, Laulustuudio, segakoori ja veel mitmeid kollektiive, mis on andnud paljudele (sh noortele) võimaluse muusikaga tegeleda. Mis on kooslaulmise ja koorilaulu võlu?

Jah, Tõrva tulnuna otsiti mind kohe üles ja paluti juhendama toonast KEK-i naisansamblit. Siis tulid kammerkoor (segakoorina), rahvakoor (segakoorina), kammernaiskoor ja nüüd siis taas sega-

koor. Laulustuudio kooride, ansamblite, solistidega. Koorid, ansamblid, solistid Patküla Põhikoolis. Nüüd muusikakoolis solistid ja väikeansamblid.

Alati on paelunud mind koorilaulu kõlaline harmoonia. Erilist kiindumust tunnen ka töös ansamblitega. Mitme-häälsus on omaette rikkus ja sellega tegelemine alati huvitav loome.

Milline on olnud kõige meelde jäävam hetk muusikapedagoogina või mis kohe esimesena pähe tuleb?

Neid eredalt meelde jäävaid tundemeeli rikastavaid hetki on elus ja töös olnud väga palju. Uskumatult huvitav, põnev oli esinemine maailmanäitusel EXPO 2000 Hannoveris erinevate riikide paviljonides laulustuudio lauljatega. Kindlasti Tõrva Neidudekoori lahedad ettevõtmised ja tulemuslikkus. Laululahuingu võit, üleeuroopaline noortekooride konkurss-festival Belgias Neerpeltis. Laulustuudio mudilaskoori esinemine Estonia kontserdisaalis Mudfestivalil 2007. aastal. Või oli see spontaanne Eesti hümnilaulmine mudilaste poolt Norras Trollidemäe jalamil. Viimasel noortepeol paduvihmas lauldud laul „Ta lendab mesipuu poole“ – hingematvalt ülev ja võimsalt ilus. Lisaks Hanna Liisa Starke ja Marilyn Hindre kirjutis laulupeost.

Mõne aasta tagune üllatuslik jõululaulpäeva hommik, kui tütarlastekoori lauljad mind koju tervitama tulid suure-suure pikiparkoogiga, kuhu kõik lauljate nimed glasuuriga peale maalitud – unustamatu hingepuudutus tuisusel talvepäeval.

Kuidas hindate Tõrva muusikaõppe tulevikku? Millised võimalused ja väljakutsed Teie arvates ees seisavad? Kas pigem on puudu rahast või talentidest lauljate ja juhendajate osas?

Eks muusikakool ongi asutus süvitsi muusikaõppega tegelemiseks ja on ühtlasi kasvulavaks tulevastele muusikutele. Meil töötavad head professionaalsed õpetajad, lisandunud on uusi häid noori instrumentaalmuusika õpetajaid. Raha ei pane ei harjutama ega tahet sundima, vaid suur huvi ja sihpirane töökus tagavad edasimineku. Head ja keskpärasust on palju. Eks tuleb aeg, kus meiegi õppeasutusest mõni särav talent taas muusikuteed alustab.

Millise sõnumi edastaksite noortele, kes kaaluvad muusikaga tõsisemalt tegelemist või õpetajaks saamist?

Igati toetavalt! Tuleb omada teatud võimekust ja suurt õpitahet.

Tunnen siirast heameelt, et olen lauljatele lükanud Monika-Evelin Liivi, Melissa Purasoni (Mäisla) ja Kadi-Triin Terve, poplauljatest Anne Loho (Soro). Minu ülesanne on annet märgata ja suundumus anda. Kõik suur kulg ja väljajõudmine sõltub aga juba iseendast.

Kerge pole miski. Muusikakunsti on ilus teenida ja õpetajaamet on huvitavalt loominguline. Teadsin seda juba siis, kui alles keskkoolis käisin. Pole ial kahetsenud.

Maie Kala tänavu veebruaris vabariigi presidendilt teenetemärki vastu võtmas. Foto: Arno Mikkor.

Teie juhendamisel on mitmed noored leidnud tee professionaalse laulmise juurde. Mis tunded Teid valdavad, nähes oma õpilaste edusamme suurtel lavadel? Kelle puhul läheb süda eriti soojaks?

Ehk pisikese uhkusegagi olen üdinu õnnelik, olles suutnud märgata ja suunata noori klassikalise laulu juurde, professionaalsuse juurde. Nende käekäik ja edasine tegevus – hoolin väga sellest.

Olen pidevas suhtluses oma lauljatega: helistame, suhtleme internetis, kirjutame, kohtume.

Monika-Evelin Liiv, nüüdseks ülivõimas tegiaja suurtel ooperilavadel, ka rasketes ja nõudlikes rollides. Edukas, oodatud ja kutsutud. Ikka olen Estonia ooperiteatris temaga seonduvaid etendusi vaatamas-kuulamas käinud, eraldi tooksin välja Verdi "Trubaduuri". Polnud tükimal ajal näinud sellist ovatsiooni ja aplausi pärast etendust.

Nähes EMTA magistrandi Melissa Purasoni suurt debüütrulli Zerlinana Mozarti ooperis „Don Giovanni“ Vanemuises, olin võlutud tema imelisest laulmisest ja suurepärasest näitlemisoskusest.

Küll tuleb ka Kadi-Triin Tervel, kes lõpetab sellel aastal EMTA bakalaureuseõppe, oma särav aeg.

Olete kirjeldanud end kui inimest, kes teeb asju omal moel ja kaitseb oma töökspidamisi. Kuidas on see iseloomujoon mõjutanud Teie õpetamisstiili ja suhet õpilastega?

See väljend „kass, kes kõnnib isepäi“ samastub ülihästi minu iseloomu, tegevust ja töökspidamisega – olen sündinud Kassiaastal ja Sõnnisodiaagimärgis. Tunnetan hästi oma keerulist iseloomu, jäärpäisust. Küllaltki tuleb kahetseda oma otsekoheste väljaütlemiste pärast. Perfektsionistina sean kõrged eesmärgid oma tööle, suure harjutusprotsessiga maksimaalse tulemuslikkuseni pürgimise. Rikas vaimsus ja aktiivne liikumine on elamise-olemise osa.

Ülitundlikkus ja emotsionaalsus on vahetevahel pingeid tekitav nii endas kui oma õpetatavates.

Arvan, et aeg ja „täiskasvanumaks“ saamine on taltsutanud ja tolerantsemaks mind suutnud muuta.

Suur suvine laulu- ja tantsupidu on kohe ukse ees — millised tunded ja ootused Teil sellega seoses on?

Laulupeod on minu jaoks kõigi kultuuriliste toimetuste krooniks läbi aegade. Naudin ettevalmistavaid protsesse, kuigi lihtsate killast need pole. Tahan anda selle ülima laululise üheshingamise võimaluse elusööbiva mälestusväärtusena oma lauljatele. Paljudele ka esmakordselt. Iga pidu on omanäoline oma laulpeo repertuaariga.

See lauluväljaku aura on väga-väga eriline, mida olen kogenud palju-palju kordi. Ainuüksi üldlaulupidudele kollektiive on mul viia juba 13. kord. Üheksale noortepeole olen viinud oma noortekoorid. Väga omalaadne oli esimene Eesti-Soome laulupidu Tallinnas.

Lisaks muusikale on Teie meelisharrastusteks aiandus ja reisimine. Kas ja kuidas saab nende puhul leida ühisnimeajat või kuidas aitavad hobid Teil muusikast natukene pausi pidada?

Aed oma looduskeskse paiknevusega. Linnulaul, loomakesed, lilled, aiakultuuride kasvatamine, füüsiline toimetamine, mõnetine inimestest äraolemise rahu. Kõik see maandab pingeid, kõnetab, puhastab tundmusi ja annab hoogu uuele loovusele.

Reisimine! Erinevad riigid. Kultuuride kompamine – visuaalselt, emotsionaalselt. Ehe kokkupuude, igatsus ja nägemus, janu kustutamine.

Kõik see algas 1989. aastal rahvusvahelise torupillifestivaliga Tšehhis Strakonices. Maroko on kaugeim riik, kus käinud olen. Euroopa on juba päris tuttav. Mõned riigid olen juba mitmeid kordi

läbi uudistatud. Igal aastal on mul uued sihid. Nüüd siis pärast laulupidu on mul plaanis Hollandis külastada Maastrichti ja Andre Rieu kontsert. Kõige lemmikumateks on jäänud Lõuna-Itaalia, eriti Sorrento linnake ja Rooma. Ka Kreekasse, Hispaaniasse ja Šotimaale tahaks veel minna. Portugal ja Iirimaa ootavad avastamist. Ja iga-aastased ooperipäevad Saaremaal. Teelolek ongi minu jaoks õnn ja rahu!

Tänavuse „Iseoma“ laulu- ja tantsupeo loovad rohkem kui 41 384 esinejat

Mais lõppesid ettelaulmised ja -mängimised ka laulupeolistel ning esimestel andmetel astub XXVIII laulu- ja XXI tantsupeol lavale kokku 41 384 lauljat, orkestranti, tantsijat ja rahvamuusikut 1869 kollektiivist. Laulupeolisi on tänase seisuga 31 027, tantsupeolisi 10 972 ja rahvamuusikuid 778. Seekordne pidu „Iseoma“ tõstab esile murdekeeled, kodukandi eripära ja pärimusmuusika eheduse.

Laulukaare alla koguneb enam kui 31 000 lauljat ja orkestranti kokku 990 kollektiivist. Nende hulgas on 6244 valikmudilaskoori, 2408 poiste- ja poistesegakoori, 5295 lastekoori, 3970 naiskoori, 1339 meeskoori ja 10 792 segakoori lauljat. Lisaks astuvad üles 1548 mängijaga puhkpilliorkester ja 915 mängijaga sümfooniaorkester. Kollektiivid toovad peole 788 dirigenti. Pühapäevase suurspektakli 25 000 piletit müüdi välja juba mais.

Tõrva on samuti esindatud mitmete kollektiividega: laulukaare all esinevad Tõrva Tütarlastekoor, Tõrva Õpetajate Naiskoor, Tõrva Muusikakooli Puhkpilliorkester ja Tõrva Lauluseltsi Segakoor. Tantsupeol tantsivad Tantsustuudio LYS ja LYSi daamide rühm ning segarahvatantsurühm Jandali. Puhkpilliorkestrite liigijuht on meie oma muusikakooli õpetaja Bert Langelar.

Tõrva laste kergejõustikuseriaal oli osalejaterohke ja kõrgetasemeline

Taaskord oli võistlema kogunenud staadionitais lapsi. Foto: Ülav Neumann.

Tõrva liigub!

Pika traditsiooniga Tõrva kergejõustikuvõistlus sai jätku ka tänava, kui kahel kevadisel päeval oli staadionile kogunenud rohkelt lapsi, et end erinevatel aladel proovile panna. Nagu ikka oli sportlikku kirge, marulist kaasaelamist, aga ka läbi pisarate saadud kogemusi, mida järgmisteks võistlusteks kaasa võtta.

Tõrva kergejõustikuseriaali esimene osavõistlus toimus 22. mail. Avaetapil osales kokku 132 spordipoissi ja -tüdrukut vanuses 4-13 aastat. Võistlusõhtu Tõrva staadionil avas 60 meetri jooks, kus kõige nooremad lapsed olid tänava

vanuseklassis U6 (nelja- ja viieaastased). Mõnele oli see suisa esimene võistlus, mis vajas pisut harjumist, lapsevanema toetust ja ergutust. Oli ju ka lapsevanemate seas palju neid, kes isegi kunagi selles samas võistlusseriaalis kaasa löid ja nüüd toonaseid kogemusi oma lastele jagasid.

Sprindist odaviskeni

Vanemates vanuseklassides oli juba julgust rohkem ja kiirused jooksurajal aina kasvasid. Paljudele oli eesmärgiks oma varasemate tulemuste ületamine – nii mõnelgi õnnestus uusi ja vägevaid isiklikke rekordeid püstitada. Sprindi järel jaguneti erinevatesse sektoritesse kulgust hüppama ja palli viskama. Siinko-

hal tuleb kiita kõiki kohtunikke ja abilisi, tänu kellele said kõik jooksud, hüpped ja visked mõõdetud ning võistleja kaardile kantud. Tulemused arvutati hiljem punktideks ja selgus esimese osavõistluse paremusjärjestus. Jäi oodata järgmisi osavõistlusi, et tulemust parandada.

Kuna järgmise osavõistluse eel oli ilmaprognoos üsna vihmane ja suisa äikesetormi hoiatusega, siis otsustasid korraldajad osavõistluse aegsasti ära jätta. Hiljem küll siiski selgus, et prognoos paika ei pidanud. Seriaal sai jätku 3. juunil, kui staadionil valitses ilus päikseline ilm ja miski ei takistanud võistluse toimumist. Sel korral oli veelgi rohkem osalejaid – suisa 144 sportlast hakkas taaskord mõõtu võtma jooksus, kaugushüppes ja palliviskes. Staadionil elati hoolega kaasa kõikide pingutustele – pealtvaatajad ja ergutajaid jagus nii jooksuraja äärde kui ka kaugushüppe ja palliviske sektorisse. Tore, et väikestele sportlastele olid kaasa elamas nii emad-isad, õed-vennad kui ka vanavanemad ja teised pereliikmed.

Tüdrukute seas populaarsem

Kokkuvõttes seriaalis saavutatud tulemustest tehti sel korral veidi erinevalt – seoses ühe osavõistluse ärajäämisega läks seriaaliarvestusse kavas olnud spordialade parim tulemus. Kui õnnestus osaleda mõlemal osavõistlusel, siis oli valik kahe tulemuse vahel, aga kui osaleti vaid ühel, siis ainult need tulemused

Vanuseklasside parimad – punktid:

Tüdrukud 4–5 a (U6)

Mia Isabel Vahi – 89
Kelly Raag – 71
Emmily Vilu – 41

Poisid 4–5 a (U6)

Regon Reinbach – 144
Tomi Õunapuu – 118
Hannes Pehme – 85

Tüdrukud 6–7 a (U8)

Rosanna Tšernov – 261
Lenna Leeduks – 202
Klaara Rähn – 201

Poisid 6–7 a (U8)

Geron Gustav Mägi – 487
Ramos Suur – 484
Levon Taul – 423

Tüdrukud 8–9 a (U10)

Elisabel Seemen – 725
Stella Koosa – 705
Berit Sarapuu – 659

Poisid 8–9 a (U10)

Gregor Mägi – 788
Hubert Umbleja – 751
Armin Vill – 716

Tüdrukud 10–11 a (U12)

Melinda Kübar – 1294
Heidi Jõgisuu – 985
Emma Nora Känd – 906

Poisid 10–11 a (U12)

Kristofer Leitmaa – 1365
Mattias Vilu – 1337
Robert Raal – 1122

Tüdrukud 12–13 a (U14)

Dorel Daum – 1613
Mirtel Vilu – 1128
Kristel Täht – 1019

Poisid 12–13 a (U14)

Keijo Kalja – 1817
Lucas Pärn – 1770
Konrad Kool – 1449

arvesse läksidki. Seriaalis osales kokku 165 noort sportlast: 90 tüdrukut ja 76 poissi. Enim osalejaid oli vanuseklassis 10-11-aastased, kui tulemusi sai 29 tüdrukut. 8-9-aastaseid poisse oli võistlemas 23 ja tüdrukuid 21, seega kokku selles vanuseklassis suisa 44. Lisaks tõrvakatele olid Tõrva staadionile tulnud suure gruppiga Elva Kergejõustikukooli sportlased, samuti Karksi-Nuia Spordikooli kasvandikud ning spordisõbrad Valgast, Viljan-

dist ja Tartust. Täname kõiki sportlasi, samuti nende põidlahoidjaid, treenereid ja pereliikmeid!

Kõiki kergejõustikuseriaalis osalenuid spordisõpru ootame 13. juunil kell 17 Tõrva Tantsumäele, kus toimub autasustamine ja kõikide osalejate tänamine osavõtumeenega. Samas paigas toimub kell 18 algav XIV Tantsumäe Mägede Jooks, mille kavas on erinevate distantsidega tillujooks, lastejooks, noortejooks ja põhijooks.

Aktiivne tervisekõnd toob preemiaid

1. juunist algas üle-eestiline Eesti Terviseradade liikumiskampaania „Rajavallutaja“, mis kutsub suve aktiivselt veetma ja koguma kilomeetreid Eesti eri paigus paiknevatel liikumisradadel. Kampaania eesmärk on julgustada inimesi regulaarselt liikuma ja avastama uusi terviseradadeid üle kogu Eesti.

Osalemiseks tuleb võimalikult palju terviseradadel liikuda jalgsi, joostes või rattaga ning skaneerida rajal asuva kampaaniaplakati QR-koodi. Iga lisatud uus rada annab osalejale 2 euro väärtuses Sportlandi kinkekaardi boonust.

Kampaania kestab kolm suvekuud – septembris võidavad 1000 enim radu kogunud osalejat kinkekaardi, mille väärtus sõltub kogutud radade arvust. Näiteks: kui läbida 30 erinevat rada ja kuuluda edetabeli 1000 parima hulka, saab kampaanias osaleja septembris 60 € väärtuses kinkekaardi.

Kampaania on mõeldud igas vanuses liikumisharrastajatele ja sobib nii algajatele kui edasijõudnutele. Kaasa saavad lüüa nii üksikisikud kui ka sõpruskonnad ja pered – eesmärk on koguda võimalikult palju erinevaid terviseradu ja nautida liikumiserõõmu üle kogu Eesti. Tõrva vallas saab punkte koguda koguni kahelt rajalt: Tõrvas ja Hummulis.

Tõrva terviserada asub Vanamõisa järve ümbritsevas looduskaunis parkmetsas, kulgedes mööda põlispargi tee- ja järveümbriuse metsaradu. Selle kaudu on nüüdsest ühendatud Tõrva Gümnaasiumi hoone, Vanamõisa järve rannaala ja gümnaasiumi staadionikompleks.

Pikemast matkast huvitujatele on loodud Tõrva terviseraja matkaring, mille pikkuseks on 11,1 km ja mis kulgeb

mitmepalgelise loodusega kaunite paikade keskel. Matkaring saab alguse Tõrva Gümnaasiumi pargist ja raja äärde jäävad mitmed vaatamisväärsused: Keisripalu mets, Orjakivi, Helme kalmistu, Tikste ürgorg koos Tikste ja Pokardi paisjärve ning Tikste ojaga, mille kaldal saab näha liivakivipaljandit ja silmaallikat. Samuti läbib rada dendroparki, Tantsumäe ja Linnamäe, raja kõrval on Riiska ja Vanamõisa järved ja Öhne jõgi.

Hummuli terviserada algab Hummulis Põhikooli eest, kulgedes pikki põhjapoolset pargiserva Väike-Emajõe ja pargi lõunapoolset serva mööda tagasi koolimaja juurde. Meie päevadeni säilinud Eesti mõisaparkidest on Hummulis üks nooremaid, üsna liigirikas ning paljude võõrpuude ja põõsastega. Seda parki peetakse tüüpiliseks inglise stiili näiteks

Eesti Terviserajad – 20 aastat tervislikke liikumisvõimalusi

Eestis on üle 130 hooldatud terviseraja, mille pikkus on kokku rohkem kui 1100 kilomeetrit. Rajad on tähistatud kaartide ja viitadega ning nende juurde kuuluvad jõulinakud, rattarajad ja pumptrack'id. SA Eesti Terviserajad asutati 2005. aastal Merko, Swedbanki ja Enefiti koostöös. 20 aasta jooksul on terviseradade arendamisse panustatud üle 8,5 miljoni euro, millele on lisandunud riigi, kohalike omavalitsuste ja Euroopa Liidu fondide toel enam kui 65 miljonit eurot investeeritud.

Lisainfo: Assar Jõepera (SA Eesti Terviserajad juhataja, tel 518 8994, e-post assar@terviserajad.ee

Eestis – mõis ja park tervikuna on huvitavad oma ajaloo ja kultuuripärandi poolest. Matka käigus tutvutakse kunagise mõisapargi ja parkmetsa erinevate osade taimestikuga. Hummulis terviserajal asuvad 2,2 ja 2,8 km pikkused terviserajad, võimlemisala ning 2,8 ja 3,1 km pikkused suusarajad. Hummulis mõisapargis asub ka 9-korviline kettagolfi rada.

Lisainfo ja osalemisjuhis: www.terviserajad.ee/rajakampaania

Aktiivseima maakonna võistlus

FitSphere alustas samuti 1. juunil suurt sammuväljakutset, kus koostöös Coolbetiga otsitakse terve suve kõige aktiivsemat Eesti maakonda!

Väljakutse sai alguse juba 1. juunil ja kestab terve suve ehk kuni 31. augustini.

Selleks, et motivatsioon püsiks kõrgel kogu sammuralli perioodi, siis premeeritakse iga kuu õnnelikke loosivõitjaid. Võitjad valitakse sammujate seast, kes on kogunud kuu jooksul kokku vähemalt 100 000 sammu. Suve lõpus tunnustatakse aga kõige aktiivsemat maakonda ning premeeritakse kümmet eesmärki täitnud osalejat!

Osalemiseks leia oma telefoni äpipoest (Google Play või App Store) FitSphere äpp ning registreeri ennast kasutajaks. Leia äpi avalehelt või „Võistlused“ vahelehel oma maakonna sammusari ning vajuta nuppu „Osale“. Seejärel on aeg minna sammuma ning ära unusta kord 24 tunni jooksul vajutada äpis nuppu „Registreeri sammud“. Väljakutse ja äpp on kõigile tasuta!

Tantsukool HOP Dance pidas hooaja lõpukontserti

Foto: Allar Seemen

6. juunil toimus Tõrva Gümnaasiumi aulas Tantsukool HOP Dance 11. hooaega kokkuvõttev kontsert, kus esinesid kõik tantsukooli tantsijad vanuses 3-15 aastat.

Kokku tuli kontserdil esitlusele üheksa tantsu, nende seas ka üks soolotants, mida esitas Marianne Mägi. Tantsu autor on Mirell Suur, kelle juhendajad on Mirell Suur ja Kerli Vessin. Lõppenud hooajal tegutsea tantsukoolis viis rühma kokku 67 tantsijaga.

Kontserdil sai näha tantse, millega on käidud hooaja jooksul nii esinemas kui võistlemas. Esindatud oli ka laste ja noorte omalooming, millest peegeldusid selgelt nende oma mõtted ja tunded. Rühm Päikesekiired (1.-2. klass) esitas täiesti enda loodud tantsu „Sõprus“. Särasilmad (6.-9. klass) oli loonud koos Mirell Suurega väga sügavamõttelise ja endasse haarava tantsu „Lost“. Kontserdil nähtud tantsude loojateks olid Kerli Vessin, Mirell Suur ja tantsijad ise. Lapsi ja noori on õpetanud ning treeninud Kerli Vessin.

Lõppenud hooaeg oli tantsukoolile väga töökas ja edukas – käidud on palju võistlemas ja saavutatud mitmeid poodiumikohti ning pälvitud tunnustusi ja eripreemiaid. Suurimaks saavutuseks

oli pääsemine Kuldse Karika finaali kõigi viie eelvoorus osalenud tantsuga, kust žürii valis finaali tantsud üle Eesti sadade tantsude seast.

Kontsert lõppes finaali, kus kõik esinenud rühmad astusid publiku ette ja tantsisid koos rõõmu ja energiaga. Pärast seda oli sõna tantsukooli loojal ja õpetajal Kerli Vessinil, kes tänas tantsijaid ja lapsevanemaid, tuues välja, et lõppenud hooaeg on olnud nii edukas just tänu tantsijatele ja lastevanematele, sest koostöös peitub jõud. Eduka hooaja eest sai iga tantsija endale tänumedali.

Sõna oli ka Mirell Suurel, kes oli ette valmistanud väga südamliku ja emotsionaalse kõne. Ta tõi oma kõnes välja, et hooaja jooksul oleme kasvanud eelkõige tantsijate ja inimestena.

Suurimad tänud hooaja jooksul jagatud toetuse ja kontserti õnnestumise eest: Tõrva Avatud Noortekeskus, Tõrva vald, Tõrva Gümnaasium, Ramona-Luisa Soro, Jüri Salu ja Allar Seemen.

Peagi on avatud tantsijate vastuvõtt uueks hooajaks.

Tantsukool HOP Dance tänab ning soovib päikselist ja vahvat suve!

Uus teenus Tõrvas aitab korraldada sündmuseid muretult

Tõrva kesklinna Valga tänavale Kevade Keskuse majja on lisanud uus ettevõtmine, mille fookuses on ürituste korraldamine ning koosviibimiste visuaalne ja korralduslik lahendus.

Ettevõtte nimega Tõrva Peosära pakub laia valikut teenuseid, mis muudavad peo korraldamise lihtsaks ja professionaalseks. Ettevõtte eestvedaja Innar Võrk sõnab, et eesmärk on luua lahendusi, kus klient saab kogu vajaliku ühest kohast – ideest teostuseni.

Täislahendus sündmuste korraldajale

Tõrva Peosära teenused katavad kogu peokorralduse spektri, alustades telkidest, peomööblist ehk laudadest ja toolidest, kuni fotonurkade, lilleseadete ja punase vaibani välja. Samuti pakutakse koostööpartneritega heli- ja valgustehnikat ning dekoratsioone, mille valik sobib nii elegantsetele vastuvõttudele kui ka väiksematele pereüritustele.

Võrgu sõnul on oluline, et visuaalne pool oleks alati kooskõlas

sündmuse sisuga. „Me ei paku pelgalt mööblit või telke – me aitame luua meeleolu, atmosfääri ja terviklikkust,“ märgib ta.

Eks paljud meist teavad, kui tüütu ja aeganõudev on tihtipeale ürituste korraldamine. Tõrva Peosära tegutsebki põhimõttel, et klient saab nende poole pöördudes murevaba kogemuse: vajalikud esemed transporditakse kohale ja paigaldatakse ning pärast pidu ka demonteeritakse. Selline lähenemine võimaldab korraldajatel keskenduda sisulisele poolele teadmise, et tehnilised ja visuaalsed detailid on nende eest lahendatud.

Kohalik fookus ja paindlik lähenemine

Kuigi Tõrva Peosära tegutseb eelkõige Tõrvas ja selle lähiümbruses, ollakse valmis liikuma üle kogu Lõuna-Eesti. Teenuse puhul peetakse oluliseks paindlikkust, täpsust ja koostööd

kliendiga. „Iga sündmus on erinev ning iga tellimus algab kliendi kuulamisest – mis on inimese soov, eelarve, ajaraam. Me ei suru peale oma-poolseid valmislahendusi, vaid loome neid kliendiga koos,“ ütleb Võrk.

Ettevõtte tugevuseks peab juhataja just oskust töötada detailidega: fotonurga taustad, lilleseaded ja mööblivalik on hoolikalt valitud, et moodustada esteetiline ja omavahel sobiv tervik. „Samuti peame oluliseks, et teenus oleks kättesaadav ka väiksemateks sündmusteks, mitte ainult suurteks firmapidudeks või pulmadeks,“ räägib Võrk, et Peosära poole võib pöörduda ka perekondlike või väiksemate kollektiivide koosviibimiste korraldamiseks.

Tõrva Peosära salong on avatud aadressil Valga tn 3. Täiendavat infot teenuste kohta saab e-posti aadressilt innar.vork@gmail.com või Facebooki lehel „Tõrva Peosära“.

Poe juhataja Innar Võrk avamisperioodi vallavanem Helen Eliasega.

23. juunil kell 19.00 Hummuli mõisapargis

Hummuli jaanituli

ÕHTUT JUHIB HENNRI KIRT

TANTSULE KUTSUB ERGO & BÄND PÄRNUMAALT

MEELEOLU LOOB DJ JÜRI SALU

HEAD-PAREMAT PAKUB VANAMÕISA TOITLUSTUS

TASUTA

KARJATNURME KÜLAPLATSIL 21. JUUNI KELL 18.00

ALA JA KARJATNURME JAANITULI 2025

THE GUYS | BORIS LEHTLAAN | TOOMAS ANNI

JAANIMÄNGUD JA ÕHTUT JUHIB ILLE PALUSALU

HEAD TOITU JA JOOGIPOOLIST PAKUB VANAMÕISA TOITLUSTUS

LASTELE BATUUDID (HEA ILMA KORRAL)

ÜRITUS ON KÕIGILE TASUTA

COMBIWOOD HARJUTAMME ALAND KIVIT SKAN HOLZ ILI & SON GRÜPP SW ENERGIA Erleks Ehitus

RIIDAJA JAANITULI

22. JUUNI KELL 20.00

TANTSUKS MÄNGIB ANNE LOHO

TRADITSIOONILISED JAANIMÄNGUD LASTELE JA TÄISKASVANUTELE PARIMATELE AUHINNAD

RITSU JAANITULI 21. juunil

19.00-21.00 Jaanimängud 21.00 läheb tantsuks

ESTILAGER TRIO MAUMER

Saab süüa ja juua!

TASUTA PIDU!

Tõrva vald, Linna küla

TAAGEPERA KÜLA JAANITULI

23. JUUNI 2025 KELL 17.00

KORTERMAJA KÕRVAL ASUVAL KINNISTUL

TOIMUVAD JAANIMÄNGUD

20. JUUNIL TÕRVA TANTSUMÄEL

VÄRAVAD AVATAKSE KELL 19.00

TÕRVA Jaanituli 2025

TERMINAATOR MERLYN UUSKÜLA

ERICH KRIEGER | RENATE

DJ LENNY LAVIDA

JAANIMÄNGUD JA VÕISTLUSED NII SUURTELE KUI VÄIKESTELE KOHAL GRILLMEISTRID JA AVATUD BAARID

PILET EELMÜÜGI 20€ TÕRVAKALE 15€ PEOPÄEVAL JA KOHAPEALT 25€

PILETITE EELMÜÜK FIENTA.COM

WWW.TRE.EE TREKONTSERVID

TANKER TELGIRENT 24

Geograafia, õpetajad, kevad ja Tõrva

Tõrva kogunes geograafiaõpetajaid üle kogu Eesti. Foto: Tiivi Rüütel

Laine Tangsoo

Maikuu viimased päevad – stressitase koolides on maksimumi peal. Õpetajad on läbipõlemise äärel. Hinded, hinded, veelkord hinded – koolilõpp ju. Aga vähemalt geograafiaõpetajad leidsid suurepärase võimaluse pingete maandamiseks ehk toimusid kevadpäevad, seekord Tõrvas.

Eesti Geograafiaõpetajate Ühingu toimuvad koosviibimised kaks korda aastas – on sügis- ja kevadpäevad. Seekordne kokkusaamine toimus 30.-31. maini Tõrvas.

Tavapäraselt on selliste ürituste puhul natuke auditoorset tegemist, seejärel tutvutakse piirkonna ettevõtluse ja vaatamisväärsustega. Vaevalt et lugejat huvitab loengute ja arutelude sisu, küll aga annaks üle-

vaate, mida nägid ligi 40 geograafiaõpetajat üle Eesti meie Tõrvas ja ümbruses.

Graanulid ja seened

Kuna aeg oli piiratud, oli võimalus käia kahes ettevõttes. Kõigepealt külastasime Patkūlas Graanul Investi, kus tegevjuht Kristo Vahar koos oma kolleegidega tutvustas meile kogu tootmisprotsessi. Teine külastus viis õpetajad Shroomwelli, kus meid võttis vastu selle asutaja ja tegevjuht Siim Kabrits. Tundus, et mujalt tulnutele oli seente maailma tutvumine ikka tõeline elamus. Kõigepealt juba näha ja tunnetada seente kasvatamise ja kasvamise õhustikku ning siis tutvuda toodetega. Tühjade kätega ei lahkunud keegi, muljete rohkusest rääkimata.

Tegelikult oli kohaliku ettevõtlusega tutvumine ka õhtu Malmizza, mis on ikkagi Eesti parim pitsaresorant ju. “Jah, need on tõelised pitsad,” nentisid maailmas ringi reisunud toiduspetsialistid. Õhtu-

ne lõõgastus Tõrva Veemõnulas ja kosutav öö samas hotellis võtsid kindlasti viimasedki pinged maha.

Linnas ja looduses samaaegselt

Vaimu hoiab värskena füüsis ja see pärast oli teine päev matkapäev. Ilm soosis seda täiuslikult – loomulikult on geograafidel tutvused ilmaloojatega. Kõike kaunist, mida meie linna loodus pakub, ei mahuta ühe matka sisse, aga olulisem sai ehk nähtud: Vanamõisa järv ja Lõvitorn, Keisripalu mets, Orjakivi, Tikste ürgorg oma linnulaulu, paljandite ja allikaga, dendropark, Tantsumägi (koos viinamäetigudega, muide). Aeg-ajalt tuli seltskonnale meelde tuletada, et saate aru, me viibime tegelikult linnas. Väsinumad matkasellid jäid Tantsumäele ootama Kairi Kohviku lõunasööki, aga need, kellel jaksu jätkus, vallutasid ka järsu Linnamäe ja õhkisid natuke hingeldades seda vaadet nähes.

Lõpetuseks tsiteeriks osalejate poolt korduvalt kuuldud lauset: „Kas te ikka ise saate aru, kui fantastilises kohas te elate?“

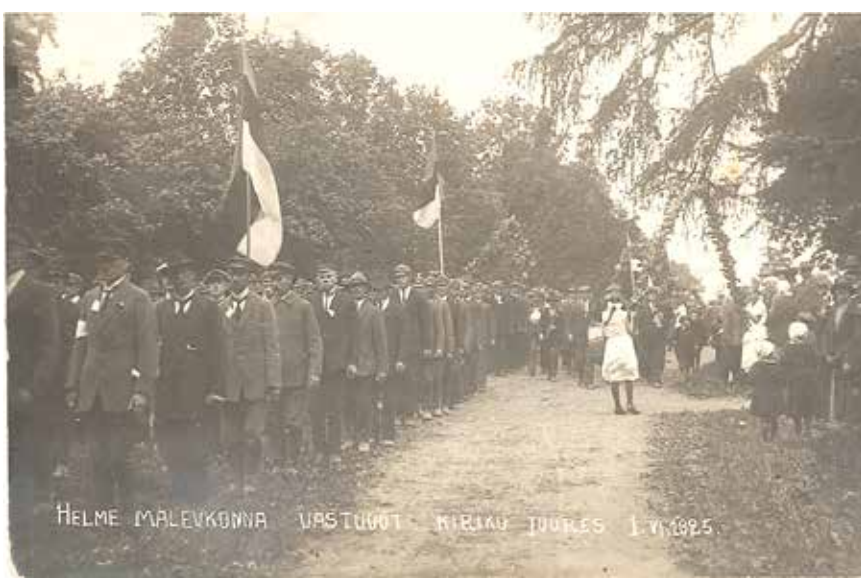
Helme Üsikkompanii taaselustas sajandivanuse traditsiooni.

6. juuni õhtul anti kaitseliitlase töötus vanades Helme kiriku varemetes.

Teadaoleval tehti seda sarnaselt ka 100 aastat tagasi 1. juunil 1925, millest on säilinud ka fotojäädvustus.

HELMER MALEVKOND – Vastuvõtt Helme kiriku juures 6. juuni 2025

HELMER MALEVKOND – Vastuvõtt Helme kiriku juures 1. juuni 1925

Tõrva lapsed ja noored olid esindatud Valga-Valka piirilaadal

Valga-Valka piirilaada noortelaat tõi maikuu kokku 70 firmat Eestist ja Lätist. Tõrva vald oli esindatud seitsme firmaga.

Tänavune laat oli eriline, sest lisaks minifirmadele (13-16-aastased) ja õpilasfirmadele (16-21-aastased) astusid esmakordselt müügilettide taha ka Valgamaa kõige nooremad ettevõtjad ehk minifirmad (10-12-aastased) ja pisiminifirmad (6-aastased).

Noortelaada raames toimus ka võistlus, kus žürii valis kolmes vanusegrupis välja parima müügitöö tegija, parima toote ja silmapaistvaima müügileti. Kümnenadat aastat järjest kuulutati Nupp Nokib programmi raames välja parim Valgamaa Õpilasfirma, milleks sai seekord Otepää Gümnaasiumi õpilasfirma Riputa Rohelus.

Kõige nooremate ettevõtjate ehk pisiminifirmade kategoorias tõsteti esile Tõrva lasteaias Mõmmik firmat KivitrIX. Firma pakub puidust trips-traps-trulli mängu koos kauniste kivist nuppudega. Laste sõnul oli müük laadal väga hea ja

selleks, et klient ostma meelitada, tuleb kõigepealt hõigata ja “tere” öelda.

Tõrva Gümnaasiumi firmadest saavutas oma vanuserühmas silmapaistvaima müügileti auhinna pisiminifirma Jolia ja parimat müügitööd tegi minifirmade seas Võru Võlu. Lisaks osale-

sid samast koolist pisiminifirma Ripats & Sõbrad ja minifirma Lorku Käsitöö. Tõrva Avatud Noortekeskusest sai eripreemia minifirma EHG, pisiminifirma Ketike pälvis oma vanuseklassis parima müügitöö auhinna.

Noortelaat toimus kolmandat korda

ja oli osa Valga-Valka piirilaadast. Noortelaat viiakse läbi meetme „Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond“ koostööprojekti „Lõuna-Eesti ettevõtlus noored (LEEN)“ vahenditest Tartumaa Omavalitsuste Liidu, SA Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskuse, SA Põlvamaa Arenduskeskuse, Tartu Ärinõuandla SA, SA Valgamaa Arenguagentuuri, SA Viljandimaa Arenduskeskuse ja SA Võrumaa Arenduskeskuse koostöös. Projekti kaasrahastab Euroopa Liit. Laste ja noorte ettevõtluse teemal vaata lisainfot aadressilt www.ettevotlikudnoored.ee.

Tõrva vallast osalesid piirilaadal:

- PMF Ketike (Tõrva ANK)
- MMF EHG (Tõrva ANK)
- PMF KivitrIX (lasteaid Mõmmik)
- PMF Ripats & Sõbrad (TG)
- MMF LorkuKäsitöö (TG)
- PMF Jolia (TG)
- MMF Võru Võlu (TG)
- PMF - pisiminifirma
- MMF - minifirma

Pisiminifirma Ketike (Tõrva Avatud Noortekeskus).

Kirjanikuks, poliitikuks, koolijuhiks või hoopis toitumisenõustajaks?

Sophie-Vanessa Õispuu

2. juunil toimus Tõrva Gümnaasiumis inspiratsioonipäev, mille raames külastasid kohalikke kooliõpilasi oma ala tipptegijaid Eesti eri paigust. Seda kõike, et toetada õpilaste kindlustunnet tulevikuga seoses ja jagades oma elulugusid, tekitades huvitavaid diskussioone ja jättes endast jälje õpilaste ellu.

Tänavu küll inspiratsioonipäeval kindlat teemat polnud, kuid inspiratsiooni kogusid õpilased huvitavalt persoonidest, kelle seas elukutsetelt toitumisenõustajast kuni europarlamenti saadikuni.

Kirjanik Lauri Räpp rääkis õpilastele oma kogemusest kirjanikuna, tema teekonnast selle ameti valimisel ja kus saab ta inspiratsiooni luuletuste kirjutamiseks. Pimedas keldris arvutiekraani taga veiniklaasiga istumisest ei piisa! Nagu Lauri meile rääkis, tuleb inspiratsioon elust ja enesest. Lauri Räpp on tuntud eesti kirjanik ja luulekogude autor, kes on samuti maailmarändur ja alustas oma teekonda kirjanikuna kokkuklopsitud raamatust Kuuba reisi kohta.

Poliitik Jüri Ratas rõhutas õpilastele hariduse, eriti eestikeelse hariduse tähtsust, mis on maailma parim. Tuleviku vundamenti ladumiseks tuleb meeletult tööd teha ning õppimine käib vaid iseenda toetuseks. Jüri Ratas on endine Riigikogu esimees ja praegune Euroopa Parlamendi saadik.

Toitumisenõustaja Revo Türk rääkis noorematele õpilastele toitumise seosest tervisega – terves kehas on ju ikkagi terve vaim! Revo Türki jutt oli tihedalt seotud koolis õpetatava inimeseõpetuse õppekavaga, seega kordamine ja uued teadmised on õpilastele ülitähtsad. Toitumine on üks tähtsamaid faktoreid enesearenduses, seega mida varem sellega tegeleda, seda parem! Revo Türk on diplomeeritud toitumisterapeut ja toitumisenõustaja, kes on osalenud “MasterChef Eesti” saates ning asutanud Pärnus Kõhna Koka Kooli.

Ohvitser Taavi Liias on Hummu-li oma ajakirjanik ja sõjaväelane, kes rääkis õpilastele oma elust ja kogemustest – mis vahe on „pahal poisil“ ja „elava loomuga poisil“? Kui kuulata Liias juttu, siis tead täpselt, mis! Taavi Liias on olnud missioonidel nii Afganistanis kui Kosovos, 2019. aastal ilmus Liias raamat “Talibani pojad”.

Muidugi ei saa mainimata jätta ka meie oma koolijuht Maarja Kallist, kes pidas esituse väiksematele õpilastele, olles neile igapäevane eeskujuna ning jagades mõtteid ja motivatsiooni kooliaasta lõpuks ja tulevaseks eluks. Maarja Kallis on meile tulnud Keeni Põhikoolist, olles seotud ka võõrkeelte ja õppekorraldusega. Kallis on Tõrva Gümnaasiumi koolijuht olnud 2023. aastast saati.

Peale eelnimetatud esinejate oli ka pauside ajal õpilastel võimalik tutvuda “miniesinejatega” – Tõrva Raadio, ekstreemsport, Unicorn, HOP ja muud huviringid said võimaluse õpilastele tutvustada iseennast ja äratasid huvi uutest tulevates liikmetes.

Mulgi Elamuskeskus kutsub suvel uudistama

Mulgi Elamuskeskuses on alanud sündmusterohke suvi, mis pakub igas vanuses külastajatele võimalust avastada Mulgimaa pärandit ja osaleda mitmekesistes tegevustes.

Uued näitused ja lina pärand

Maikuus avati rehe all lina näitus, mis tutvustab linakasvatuse lugu muistsest ajast kuni tänapäevani. Avamispäeval said külastajad proovida linatöid, külvata lina ja kuulata linatundja Margit Pensa selgitusi. Näitus jääb avatuks oktoobrini, pakkudes tegevust ja teadmisi igas vanuses huvilistele.

Mulgi Elamuskeskuse teine sünnipäev

30. mail sai meie maja 2-aastaseks. Sellel südamlikul koosviibimisel sai me osa perekond Taulide kontserdist, maitsesime Jõeotsa veinitalu veine, Upruse talu juustusid ja nautisime ühiselt sünnipäevatorti. Külastajad tutvusid rehe all oleva lina näituse ja suviste õuealategevustega ning osalesid „kuse korjamise projekti“ pidulikult avamisel. See humoorikas, ent hariv ettevõtmine taaslustab traditsioonilise potisinise värvi valmistamist.

Samal päeval avati uued näitused suures majas: suve jooksul saab imetleda Tarvastu käsitöökoja söbasid ja vaipu ning noore Tarvastu kunstniku Kälina Savka maale.

Iga päev avatud – kohvik, loomad ja mängud

Linanäituse avamine. Foto: Siiri Viitkar

Alates juunist on keskus avatud iga päev kell 11–18. Kohvik avab uksed pärast jaanipäeva ja pakub ehtsat mulgi putru, mulgi korpi ja kama.

Õuealal saab:

- sõbrustada koduloomadega;
- mängida mulgi golfi ja vanu talumänge;
- sõita tõukerattaga;
- osaleda Muusikametsa otsimismängus.

Kohalik toodang ja sündmused

Häärberimajas on avatud Mulgimaa toodetega pood, mida haldab Mulgi Kootus OÜ. Soovid ka oma tooteid müügil tuua? Selleks võta ühendust Erki Aasaga.

Meie juures saab korraldada sünnipäevi, pidusid ja muid sündmusi – kasutada on suur õueala, rehealune, grilliplats ja avar siseruum.

Laste sünnipäevi saab pidada salapärasel muti koopas iga ilmaga: õpetame vanu mängu, otsime aardeid ja viime läbi toredaid talutöid.

Kirjuta meile – leiame teie seltskonnale sobiva ruumi ja tegevused, et muuta sündmus meeldejäävaks!

Jaanika Toome
Mulgi Elamuskeskuse külastusjuht
Tel 508 6856

Sotsiaalhoolekande- ja tervishoiusüsteemi arengusse panustajad kohtusid Tõrvas

Egon Ilisson

Maikuus toimus Tõrvas inimkeskse sotsiaalhoolekande- ja tervishoiusüsteemi koordinatsioonimudelil osalejate kohtumine.

Projektis on neli piirkonda: Rapla-, Tartu-, Saare- ja Valgamaa. Hoolduskoordinatsioonid ja projektijuhid on 1,5 aastat tööd teinud – leidsid, et on paras aeg saada kokku, et ühiselt arutada, mis hästi toimib ja mida saaks veel paremini.

Projekti põhieesmärk on saada koostööle sotsiaal- ja tervishoiusüsteem ning toetada perearste, kiirabi ja politseid keeruliste kliendijuhtumite puhul.

Ühistest aruteludest tuli välja, et kõige tulemuslikum on töö, kui hoolduskoordinatsioonid töötavad osaliselt või täielikult tervisekeskuses, perearstikeskuses või haiglas, et oleks kontakt ka tervishoiutöötajatega. Samuti on tähtis, et ta töötaks täiskohaga koordinatsioonina, mitte põhitöö kõrvalt. Paljud perearstid on hõivatud ega tule kohtumistele. Nad ei ole projektides osalemisest huvitatud, sest see nõuab aega. Perearste on väga tähtis kaasata, kuid tuleb tunnistada, et peamiselt suheldakse õdedega, kes pakiliste küsimuste korral reageerivad kiiremini.

Projektijuht Kristi Napasti eestvedamisel toimuvad maakondlikult suuremad ja väiksemad võrgustiku kohtumised, kus peamised koostööpartnerid on Valga haigla, erinevad perearstid, politsei ja sotsiaaltöötajad. Kohtumistele on kaasatud ka Ohvri-

abi, Päästeameti ja kiirabi töötajaid ning selle põhieesmärk on koostööd ja infovahetust suurendada.

Nende kohtumiste ja koostöö tulemusena on ka välja tulnud meie maakonna peamised kitsaskohad – pikaajastele alkoholisõltuvusega ja psüühikahäirega inimestele pole pakuda neile vajalikke teenuseid. Eakad ja erivajadustega inimesed vajaksid enam vaimset tuge ja suhtlusvõimalusi, sh koduteenuse klientide. Omaste hooldajad ja eestkostjad vajaksid mitmesugust tuge, eelkõige aga vaimse tervise teenuseid, juhendamist-koolitamist ja kogemusnõustaja toetust.

Lastega pered vajaksid enam vaimse tervise teenuseid (psühholoog, kriisi- ja leinanõustamine, perenõustamine, pere- ja mänguteraapiad). Osad pered käivad nendel teenustel Tartus. Raske ja sügava puudega noortele on puudu nädala- ja päevahoiuteenus. Maakonnas võiks olla vähemalt üks päevahoidu pakkuv asutus. ISTE teenused sobivad keerukamatel juhtudel, aga abi oleks vaja ka neil, kes on veidi väiksema abivajadusega. Pärast ISTE projekti lõppu on vaja juurde tegevusjuhendajaid. Täna IT-lahendused ei toeta infovahetust sotsiaal- ja tervishoiusüsteemi vahel.

Aga loomulikult on selles töös ka palju positiivseid hetki – kui kliendid suudavad luua muutust, lahendada oma probleeme, teevad koostööd ja peavad kokkulepetest kinni. Kõik see toimub ainult koostöös meie heade võrgustikuliikmetega.

Tule veeda mõnus päev oma koduses Veemõnulas!

Meie **päikeseterrassil** on hea end sirutada, nautida päikese kosutust ja tasapisi jumekamaks muutuda. Kui suvepäike liiga teeb, ootab sind sees **täpselt õige temperatuuriga vesi**.

Meil on **alati soe, päikseline ja sääsevaba** ning liiv ei tule koju kaasa.

TÕRVAKA kaardiga saad alati pileti hinnast -20% soodustust!

Tule võta päikest meie juures!

Augusti lõpuni oleme avatud kell 10:00-22:00

veemonula.ee +372 5197 5000

@torvaveemonula

Tõrva
Veemõnula

Mis küpseb kohalike kirjanike laual?

Egon Ilisson

2025. aasta on Eesti Raamatu Aasta – sellega seoses uuris Tõrva Teataja meie kohalikelt viljakamatelt autoritelt, mis neil parasjagu käsil on ja millal võiks olla uut materjale kaante vahele oodata. Kes aga veel pole meie kohalike autorite loominguga tutvust teinud, siis need seadku samud raamatukogu poole, kus mees- te looming riulitel ilutsemas on.

1. *Mis on Teid viimasel ajal kõige enam inspireerinud kirjutama?*
2. *Milline teos või mõte on Teil hetkel töös?*

ELMAR ORAV

1) Enamasti on mul üles kirjutatud lapsepõlvlood, aga ennesõjaegseid lugusid pole enam kelleltki küsida. Siiski pakub iga päev midagi huvitavat kirjapanemiseks ka praegu.

Kirjutamine on mulle saanud kutsumuseks. Mul on väike majapidamine, käin palju meelelahutustel. On nauding iga päev tunniks-pooleteiseks maha istuda ja midagi paberile panna. Noorukieast peale olen unistanud kohtumistest meeldivate inimestega. Aastakümnete jooksul olen neid leidnud ja kaotanudki. Lõpetasin just kahe loo kirjutamise uue teose jaoks: üks kannab pealkirja „Mis sinuga on juhtunud?“, teine „Ajalehe kasutamise võimalusi“.

2) Mul ilmus hiljuti mulgikeelne raamat „Mia elä Ummulin“. Raamat on paljusid huvitanud – hea tagasiside on muljetavaldan. Minu suhtumine Mulgi murdesse on väga lugupidav ja tahan ka edaspidi oma lugudes ja kõnekeeles murdekeelt kasutada.

Sel aastal täitub 20 aastat minu esimese mälestusraamatu „Lapsepõlve radadel“ ilmumisest. See innustab mind kirjutama veel ühe raamatu – järjekorras juba kümnenda. Raamat ilmuks umbes kolme aasta pärast ja oleks põhiliselt kirjakeelne. Minult on küsitud, et mis sa siis tegema hakkad, kui viimane raamat ilmunud? Arvan, et igav ei hakka. Kevadest sügiseni on tööd aias, talvel võiks näiteks võrrekeeli õppida. Ja üritused! Kui jalad vähegi kannavad, vean ennast kõikjale, kus midagi huvitavat toimub, kohale.

Raamatukogu suvised külastusajad

Tõrva Raamatukogu läheb üle suvisele lahtiolekugraafikule alates 1. juunist.

Lahtiolekuajad 1. juunist kuni 31. augustini:

- esmaspäeviti 10.00-18.00
 - teisipäevast neljapäevani 12.00-18.00
 - reedeti 10.00-14.00
 - suletud laupäeval ja pühapäeval
- Raamatuid saab tellida ka raamatukappi ja neid tagastada ööpäevaringelt välisukse juures olevasse tagastuskasti.

VELLO JASKA

1) Viimasel ajal on tulnud üsna sageli arvutiklahve liigutada. Möödunud aastal sai kaante vahele raamat „Tõrva politseimajast ja politseinikest“, mille materjali kokkukogumine ja -kirjutamine oli väga huvitav. Eriti põnev oli endiste ja praeguste Tõrva politseinike intervjuerimine, et nende töö käigus juhtunud sündmused ja seigad usutavalt kirja saaks. Põhimõttel, et ka tulevased põlvkonnad saaksid seda raamatut lugedes teada, missugustes tingimustes on korrakaitjad pidanud varasematel aegadel elama ja kohati isegi eluga riskides oma tööd tegema. Täna siinjuures kõiki, kes mind selle raamatu saamisloos nõu ja jõuga aitasid.

2) Juba aastaid on olnud mõttes Tõrva teatri lood kaante vahele panna. Nüüd ongi üks katse kohaliku teatri tegemised ja tegijad läbi aegade asjaosaliste abiga raamatu lehekülgedele trükkimiseks valmis, et need huvilistele ilusate aegade meenutamiseks lugeda anda.

Tõrva Muusikakooli direktor Thea Leitmaa on palunud, et ma võtaksin oma ülesandeks ka kooli juubeliraamatu „Tõrva Muusikakool – 40“ kirjutamise. Loodan ka selle koostöös direktori ja endiste ning praeguste õpetajate ja õpilastega juubeliaktuse ajaks valmis saada.

JAAN TANGSOO

1) Tänapäeval inspireerib kõige rohkem kirjutama ehk ühiskondlikul tasemel tehtavate lolluste hulk, mille pidurdamiseks puuduvad avalikkusel aga igasugu võimalused.

2) Mõni aeg tagasi lõpetasin romaani tüübiga, kes vaksineerimise tagajärjel kaotas täielikult oma tervise, kuid kirjastaja leidmiseks ja selle raamatu avaldamiseks ma vist võimeline pole, sest teatavasti pole vaksineerimisel mitte mingeid kõrvalnähtusi ega saagi olla.

ENNO KRIISA

1) Minu elus on olnud kirevaid sündmusi, lausa uskumatuid juhtumisi. Ja eks jutukesi ongi hea kirjutada läbielatud sündmustest – oskaks vaid parasjagu võrtsi lisada ehk neid maitsestada. Ja kuna õõsiti tihti unetus painab, siis on saadud ka oma mõtteid kirja panna. Aga see peab tulema loomulikult, sest vägisi punnitatud asjad ei kõlba kuhugi. Kõige kergem on kirjutada loodusest ja inimestest, keda hästi tunnend. Ka vanema põlve luuletajad annavad inspiratsiooni. Tänapäeva laulusõnad ja vabavärsid ajavad pigem vihale. Hea kujutlusvõime aitab samuti kaasa ning päevapoliitilised teemad annavad ainekust.

2) Praegu ma enam midagi paberile pannud polegi. Oma pisikese raasuke olen endast andnud ja leian, et aitab küll. No milleks? Edevuse karikat ei pea ju ääreni täitma. Peamine põhjus on ikka selles, et nüüdseks muutunud maailmas ei huvita luulegi enam kedagi – kui, siis väga väheseid. Ja ega ma ennast mingiks sulesepaks isegi pea. Antud eluetapil olen ehk kõige õnnelikum, sest saatus on mind kokku viinud torede prouaga. Elame teineteise jaoks. Nüüd kevadel niidan muru, kõpitsen maja ja teen kõike rahulikult.

HANNO VALDMANN

1) Pole viimasel ajal kuigivõrd kirjutatud, ju siis eimiski – samas, ka „eimiski“ võib olla inspiratsiooniallikas. Tõenäoliselt mõjutavad aiatööde hooaeg ja uue raamatu ootus ehk seetõttu ka aja mahavõtt.

2) Ilmumas on kogu nimega „Õrnus libiseb üle jõu“. See sisaldab luulet aastatest 2022-2024 (avatekst küll 2021) ning peaks peatselt trükitist tulema. Raamatu kaane tegi punkprint- sess Isabella Pragi.

Ostame aastaringselt heina ja põhku!

Kuiva eksportheina ostutingimused:

RULOON põllumehe juures autole laetuna (min. koorma kaal 9 tn, niiskus alla 15%)

- Proteiin 6,00% -9,99% - hind kuni 80 eur/t
- Proteiin üle 10,00% - hind kuni 85 eur/t

NELIKANT PAKK põllumehe juures autole laetuna (min. koorma kaal 13 tn, niiskus alla 15%)

- Proteiin 6,00% - 9,99% - hind kuni 86 eur/t
- Proteiin üle 10,00% - hind kuni 91 eur/tn

Maksetähtaeg 60 päeva peale heina GF Agro OÜ tehasesse tarnimist ja kvaliteedi määramist.

Umbrohu sisaldus ei tohi pakis/ruloonis ületada 9,99%.

Kaup peab vastma heinale tavapäraselt esitatud nõuetele, mitte sisaldama toksilisi osakesi ega eluskahjureid, värvus roheline.

Ei ole lubatud ebaloomulikku lõhna ega hallitust.

Niiskusega 15,00%...18,99% heina ostetakse kokku allahindlusega -12 eur/t

Huvi korral võta ühendust:

Airi Jakobson +372 5660 0073, e-post: airi.jakobson@goldenfields.ee

Alo Alt +372 5551 3329, e-post: alo.alt@goldenfields.ee

Kohalikud armastavad omasid

Kairi Müürsepp, Tõrva Raamatukogu juhataja

Tõrva inimene armastab romaane lugeda. Tõrva kõige tuntum kirjanik Jaan Tangsoo on kirjutatud raamatuid, mida haarati ja kiideti. Uhked laenu- numbrid kinnitavad seda. Kasutan minivikuvormi, sest viimased 10 aastat on andekas herra pastakal ja klahvidel puhata lasknud. Raamatukogu lugeja loeb küll hea meelega vanadest aegadest, aga raamatu ilmumisaasta peab uus olema. Hummul kroonik Elmar on leidnud oma austajaskonna, kes vaimustunud näoga kõik tema jutukogud järjest läbi võtavad. Huumor + elutarkus – see on retsept, mis töötab ka nende peal, kes raamatusse raiutud Hummul elanikke ei tunne. Kõigi valla raamatukogude peale kokku 766 lae-

nutust – päris muljetavaldav! Viimasel, mulgikeelsel jutukogul nii hästi ei lähe. Tõrva rahval on see omapära, et nad arvavad endid puhast kirjakeelt rääkivat, kuigi kõrvaltkuulja kuuleb sealt tulevat päris toredat murdesegust juttu. Peljatakse, et mulgikeelne tekst võib raskeks osutuda või oluline iva isegi kaduma minna. Nagu murdekeelt, nii on ka luulekeelt keeruline vastu võtta, olgu see siis kohalik või üleriigilist tunnustust leidnud luuletaja. Tuntakse huvi et, näe, Vello, Enno või Hanno on uue luulekogu välja andnud, vahel kiigatakse sisse ka. Aga kui Vello mõnest asutusest jälle uus raamat välja tuleb, on huvilised kohe platsis ja panevad ennast järjekorda.

KULTUUR

13. juuni kell 11.00 Taagepera lossi võlupargi „Alice peeglitaguse maal“ avamine (piletid Piletilevist)

14. juuni kell 10.00 Mälestame juuniküüditamise ohvreid Tõrva Vallavalitsuse hoone kõrval oleva küüditatute mälestuskivi juures

14. juuni kell 19.00 Vanamõisa rannas Lõvi- torni avamine ansambliga Bedwetters (rannapäev algab kell 15.00)

19.-20. juuni Laulu- ja Tantsupeo Tule tulemine Tõrva vallas

20. juuni kell 19.00 Tõrva Jaanituli Tantsumäel – Terminaator, Merlyn Uusküla, Erich Krieger, Renate (tõrvaka pileti 15 €)

21. juuni kell 18.00 Ala ja Karjatnurme jaanituli Karjatnurme külaplatsil – The Guys, Boris Lehtlaan, Toomas Anni

21. juuni kell 19.00 Ritsu jaanituli – Estlager trio, Maumer

22. juuni kell 20.00 Riidaja jaanituli – Anne Lohu

23. juuni kell 19.00 Hummul jaanituli mõisapargis – Ergo & Bänd Pärnumaalt

23. juuni Võidutule vastuvõtmine Vabadussõja ausamba juures

23. juuni kell 17.00 Taagepera jaanituli korter- maja kõrval asuval kinnistul

25. juuni kell 13.00 Pärnu Portselanimaalijate Seltsi Lüster näituse avamine ja kohtumine kunstnikega Tõrva Kirik-Kammersaalis

4. juuli kell 19.00 Tõrva linna sünnipäeva tähistamine ja Emapuu avamine koos Tanel Padariga keskväljakul - Novella ja Hedvig Hanson

8. juuli kell 17.00 Pikasilla sisevete festival ansambliga Väliharf

10. juuli kell 18.00 Suvelavastus „Lahenduste ministeerium“ Tantsumäel (piletid Piletilevist)

12. juuli kell 19.00 Pargikontsert Alen Vezikoga Ritsu Kogukonnakeskuse ees pargis (pileti 10 €)

14.-20. juuli Tõrva Tule-Päevad

18. juuli kell 20.00 Päikeseloojangu kontsert- piknik (Anett x Fredi) Tõrva Kultuuriturul (Veski 7a) (tõrvaka pileti 15 €)

19. juuli kell 19.00 Tõrva Tulede ÖÖ keskväljakul – NOËP, Liis Lemsalu, Jarek Kasar (tõrvaka pileti 20 €)

27. juuli kell 11.30 Kolme Põrsakese teadus- teatri tuur Tõrva keskväljakul (piletid Piletilevist)

2. august kell 19.00 Helme kandi päev Helme laululaval – Karavan, Kurjad Plaunid, Raen Väikene

2.-10. august Tõrva Kirik-Kammersaali kultuuripäevad

7. august kell 20.00 kontsert ansambliga C-Jam Tõrva Kirik-Kammersaalis (piletid Piletilevis)

9. august Moosisimman Taagepera külaplatsil

16. august Riidaja mõisapäev

16.-17. august Holdre Rahvusvaheline Kam- mermuusika Festival

20. august taasiseseisvumispäeva vabaõhue- tendus koos Vaiko Epiliku, Triinu ja Anu Tauliga Helme ordulinnuses

SPORT

13. juuni kell 18.00 XIV Tantsumäe mägede jook (tasuta/5€/10€)

14. juuni kell 17.00 Tõrva Vanamõisa järve avaveeujumine (osavõtutasu 10 €)

22. juuni Tõrva maastikujooks gümnaasiumi pargis (start kell 15.00-16.00)

5. juuli kell 21.00 Avo Põldsalu mälestusvõistlus autoorienteerumises, start Tõrva keskväljakult

23. juuli ja **13. august** kell 17.00 heitjate mit- mevõistluse „Pokardi seriaal 2025“ spordiklubi „Viraaž“ heiteväljakul (osalustasu 10 €)

Igal teisipäeval algusega kell 18 toimuvad kuni **29. juulini** Riiska volleväljakutel suvevolle turniirid. Võistkonnad loositakse kohapeal, osalustasu on eelregistreerimisel 5 €, kohapeal 7 €.

Lisainfo: sport.torva.ee

Tõrva Kooli ja Tõrva Gümnaasiumi lõpupeod

14. juuni kell 12.00 Tõrva Kooli Riidaja õppe- koha 9. klassi lõpuaktus Riidaja kultuurimajas

20. juuni kell 12.00 Tõrva Gümnaasiumi 9. klasside lõpuaktus TG aulas

20. juuni kell 16.00 Tõrva Gümnaasiumi 12. klassi lõpuaktus TG aulas

Valgamaa noorte suve teejuht – tegevusi jagub kõigile

Ees on ootamas suur suvi. Valgamaa noortekeskused ja Kaitseleidiu Valgamaa malev on loonud sisuka suveprogrammi, mis pakub noortele mitmekesiseid võimalusi aktiivseks ajaveetmiseks.

Tegevustele annab hoogu ka LEEN-projekt (Lõuna-Eesti ettevõtlikud noored), mille toel toimuvad tegevused aitavad noortel arendada ettevõtlikkust, enesekindlust ning suhtlemis- ja planeerimisoskusi.

Suvi algas lastekaitsepäevaga, mil mitmel pool Valgamaal toimus erinevaid perepäevi. Otepääl said lapsed osaleda raamatuaastast inspiratsiooni saanud üritusel „Sip-sik ja Lotte seiklevad Lottepääl“. Toimused erinevad töötoad, sportmängud, sai batuudil hüpata, lasta näomaalingut teha ja palju muud. Hummulis ootasid lapsi vahupidu, mängud ja pannkoogid. Valga keskväljakul rõõmustasid lapsi põnevad mängud, batuut ja üllatusküaline.

Valgamaa õpilasmalev

Üks suve oodatuid võimalusi noortele on juba kümnendat korda toimuv Valgamaa noorte õpilasmalev, mis toimub tänavu 6.–18. juulil. Malevas osalemine annab noortele esimese töökogemuse, võimaluse õppida iseseisvust ning teha seda kõike rõõmsas ja toetavas seltskonnas.

Tänavu on planeeritud seitse rühma, kus igaühes töötab kümme noort ja kaks rühmajuhhi. Noored tegutsevad üle kogu Valgamaa nii omavalitsuste kui ka eraettevõtete juures. Töid on erinevaid – alates rohimisest, lihvimisest ja värvimisest kuni erinevate lihtsamate tööülesanneteni ettevõtetes.

Lisaks tööle ootab osalejaid sisukas vabaajaprogramm, kus saab õppida uusi oskusi, osaleda ühistevõtetes ja luua sõprussuhteid. Kuutsemäe Puhkekeskuses toimub ka traditsiooniline malevarühmade kokkutulek, kus noored saavad jagada muljeid töökohtadest ja esitleda oma ettevalmistatud loomingu. Rohkem infot leiab Valgamaa noorteportaalil Tankla.

Eelmise suve Valgamaa õpilasmalev Tõrvas. Foto: Keteri Saan.

Tõrva vallas tegevused juba käivad

Kogu suve vältel tegutseb Tõrvas Kultuuriturg – vana turuhoone muutub elavaks kohtumispäigaks, kus toimub koostöös kogukonnaga palju huvitavaid alates käsitöö- ja kunstinäitustest kuni kontsertide ja vestlusõhtuteni. Kultuuriturg avas oma ukse 7. juunil toimunud kodukohvikutepäeva raames. Avamispäeval müüsid seal oma tooteid ka Nuoo Nokib programmi pisiminifirmad (6-9-aastased) ja miniminifirmad (10-12-aastased).

10. juunil algas Tõrva Avatud Noortekeskuse Suvekämp, kus noortele toimusid töötoad, sportlikud tegevused ja telkimine noorteka hoovis.

14. juulil kutsus Tõrva Noortevolikogu kõiki huvilisi Tõrva Tule-Päeva raames osa võtma Räägest takistusjooksust, mis paneb proovile nii jõu, osavuse kui ka huumorimeele.

Rahvusvahelise noortepäeva raames toimub augustis Tõrva vallas noortefestival, mida korraldab Tõrva Noortevolikogu koostöös noortekeskusega. Sündmus pakub mitmekesist

programmi igas vanuses osalejatele: kavas on töötoad, kontserdid ja erinevad ühistevõtetes.

Ilusatel rannailmadel toimetavad Tõrva noorsootöötajad Riiska ja Vana-moisa järve ääres, kes viivad läbi suvenoortekat ja pakuvad noortele võimalust laenutada SUP-laudu.

16. augustil toimub Riidaja mõisapäev, kus on kavas vibulaskmine, vankrisõit, ponisõit ja erinevad töötoad. Kohal on ka miniloomaaed. Sündmust korraldavad Riidaja Kogukonnakeskus ja noortetuba.

Tõrva valla noorte suvi ei piirdu vaid kodukandiga – rongireis erinevatesse Euroopa linnadesse ja noortevahetus Kreekasse annavad võimaluse veeta aega teiste riikide eakaaslastega. Juulis toimub Ukraina noorte laager, mille eesmärk on toetada lõimumist ja luua uusi sõprussidemeid.

Suvel töötavad ka noortekohvik Wanakas ja Helme jäätiseputka. LEEN-projekti toel saavad tööleasujad praktilise koolituse, mis annab neile enesekindlust ja aitab omandada vajalikke oskusi.

Noored Kotkad ja Kodutütred

8.–10. augustini toimub Valga vallas Metsniku harjutusväljal Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Looduskool, kus 7-18-aastased noored saavad veeta kolm põnevat päeva keset loodust. Kes ei ole veel liikmed, saavad noorteorganisatsioonidega liituda. Looduskoolis on fookuses ellujäämisoskused, seikluskasvatustilud tegevused, loodushoid, käsitöö ja seltskondlikud ettevõtmised.

31. juulist kuni 3. augustini toimub 13-18-aastaste Noorte Kotkaste ja Kodutütarde võistlusmatk „Kuperjanovlaste rada“. Umbes 50 km pikkusel rajal testitakse neljaliikmeliste meeskondade vastupidavust, orienteerumisoskusi ja koostööd, konkurentsi pakuvad ka Rootsi õhuväe vabatahtlike organisatsiooni noored.

Et olla kursis kõigi võimalustega, tasub silm peal hoida oma koduvalla noortekeskuse kodulehel ja sotsiaalmeediakanalitel – suvised seiklused algavad just sealt!

Tegevusi viiakse läbi meetme „Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond“ koostööprojekti „Lõuna-Eesti ettevõtlikud noored (LEEN)“ vahenditest. Kaasrahastab Euroopa Liit. Lisainfo: www.ettevotlikudnoored.ee

Lisainfo:

Rasmus Onkel
SA Valgamaa Arenguagentuuri noortevaldkonna projektijuht
E-post rasmus.onkel@valgamaa.ee
tel 5626 4816

AIAATEENINDUS

- Mullafreesimine väikeadades ja aiandites
- Murude õhutamine, äestamine, ümberfreesimine, sambla eemaldamine, rullimine raskerulliga (600 kg)
- Niitmine (ka traktoriga), trimmerdamine
- Ilupõõsaste, hekkide, viljapuude lõikamine, eemaldamine, purustamine
- Kändude freesimine (viljapuud)
- Oksahakkuri teenus
- Trassifreesimine (veetorustik, elekter jne)

aiateenindus@mail.ee
Tel 507 7348 või 5831 1411

KEVADE KESKUSE ARVUTIPOOD

- Arvutite hooldus ja remont
- Uued ja kasutatud arvutid
- Kaamerate paigaldus
- VHS digitaliseerimine
- Paberfotode digitaliseerimine

Kauplus avatud E-N 12:00-17:00
Väljakutsed E-N 9:00-12:00, R 9:00-17:00
info@silverarvuti.ee või 5015282

OSTAN METSA- JA PÕLLUMAAD

TELEFON 552 7322

Puurkaevud
Maaküte
Veesüsteemid
Biopuhastid
Septikud
Mahutid

KONTAKT

www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

ÕMBLEJA / ÕMBLEJA ÕPILANE

Seoses õmblusosakonna töömahu suurendamisega otsime oma meeskonda uusi õmblejaid ning õmbleja õpilasi.

Tööülesanded

Erinevate voodi- ja madratsikatete, diivanite, tumba katete õmblus.

Meie töö ei ole üksluine kuna toodame palju erinevaid tooteid, see tähendab, et iga päev saad tegeleda erinevate töödega.

Pakume väljaõpet inimestele kes ei ole varem õmblustööga kokku puutunud. Põhiline on tahe õppida midagi uut ja soov tööd teha.

Töötame E-R 8.00-16.30

KONTAKT

+375 5538480
astrid.pulk@simebeds.ee

+372 5569 9866
Autoremont: Helme, Kooli 13

Kristliku elu ja tunnistuse kursus

Pastorid Margo Meri ja Arvo Lasting

Kristlaskond üle Eesti on valmistumas sügisel toimuvaks festivaliks Lootuse Aeg, mis toimub 18.-19. oktoobril Tallinnas Tondiraba Jäähallis. Lootuse sõnumit jagab evangelist Will Graham, samas toimub ka tasuta kontsert parimate kristlike muusikute osalusel. Korraldatud on tasuta transport Tõrvast Tallinna ja tagasi, kuhu saab kaasa kutsuda ka oma sõpru.

Tõrva poolt on selle festivali õnnestumise panustamas EEKBL Tõrva Immaanueli kogudus ja EELK Helme Maarja kogudus. Sellega seoses korraldame ühist koolitust kristlastele, mis toimub 29. juunil kell 11.00 Helme Maarja koguduses. Tasuta kursuse pealkiri on „Kristliku elu ja tunnistuse kursus“, mis koosneb kolmest õppesessioonist. Esimeses osas õpitakse tundma Piibli põhimõtteid – kuidas elada Jumalale meelepärast elu ja juhtida inimesi Kristuse juurde. Teises osas antakse praktilisi nõuandeid evangeeliumi kuulutamisel. Kolmandas osas õpetatakse julgustama ja toetama uusi kristlasi, et aidata neil kasvada oma usus Jumala sõna uurimise läbi. Koolitus kestab umbes 2,5 tundi ja etteregistreerimine ei ole vajalik. Lisainfot leiab aadressilt <https://billygraham.org/et/events/lootuse-aeg>

LOOTUSE AEG
KOOS WILL GRAHAMIGA

“KRIISTLIKU ELU ja TUNNISTUSE” KURSUS
TASUTA

KURSUS KÕIKIDELE KRIISTLASTELE, KES IGATSEVAD TUGEVDADA OMA USKU JA SEDA TEISTEGA JAGADA.

29. JUUNIL KELL 11:00
EELK HELME KOGUDUSES
KALMISTU 2, TÕRVA

WWW.LOOTUSEAEG.COM
©2025 BGEA

Kalmehooldus

Hauaplatside hooldus Valga maakonnas
tel. 5656 0188 e-post info@kalmehooldus.com

www.kalmehooldus.com

THKK müüb!

Toores lepp - pikkused 25 kuni 60cm, hind 58-65eur
Kuiv lepp - pikkused 30, 40cm, hind 75eur
pikkus 50cm, hind 70eur

Tel: 565 1820

RAO METALL on rohkem kui 10 aastase ajalooga ettevõtte, kes ostab neljas Eesti paigas kokku vanametalli.

TASUTA vanametalli käru kaheks tunniks.

Tõrva teenindusplats
Avatud:

E-R 9-17
L 10-14

Kontakt +372 5300 5356
raometall@gmail.com

Võtame vastu autoromusid!

www.raometall.ee

PAKU OMA METSA, VÕSA RAIEÕIGUS MEILE

Kiire tehing, kindlatel tingimustel.

505 5589

Reklaami Tõrva Teatajas

Hinnakiri leitav
Tõrva valla kodulehelt
Kirjuta:
kuldne@kuldne.com
5373 6992

Saekettide valmistamine, teritamine ja parandamine.

Hüdrovoolikute valmistamine.

Hüdromar OÜ tel. 5629 4013

KIRIKUTEATED Helme kirikus

15. juunil kell 11.00 Armulauaga jumalateenistus

24. juunil kell 11.00 Kalmistupüha

29. juunil kell 11.00-14.00 Kristliku elu ja tunnistuse kursus

13. juulil kell 17.00 Viljandi orelifestivali kontsert. Esinevad Ieva Veide (kokle) ja Liga Ivane (orel) Lätist. Jälgi piletiinfot.

20. juulil kell 11.00 Armulauaga jumalateenistus

27. juulil kell 11.00 Armulauaga jumalateenistus

10. augustil kell 11.00 Ristimise 5. ja 10. aastapäev ning hõbe- ja kuldleer.

15. augustil kell 18.00 Maarjapäev Helme Koduloomuuseumi juures. Eesti Raamatu 500. juubeliaasta puhul avame Piibliselt näituse muuseumis „Meie Isa palve“ näituse.

Riidaja kirik-kabelis

13. juulil kell 12.00 Jumalateenistus

16. augustil Möisapäeva jumalateenistus. Laulab Viljandi Jaani koguduse naisansambel Iris.

Helme kirikus jätkuvad remonttööd (uus ahi ja pliit ja katus). Ootame sihtannetusi märksõnaga „AHI“. Täname!

Taagepera kirikus

22. juunil kell 11.00 Kalmistupüha

13. juulil kell 14.00 Jumalateenistus

7. augustil kell 19.00 Viljandi Orelifestivali kontsert „Armastuse helge hää!“ Esinevad Maris Tammsalu (orel) ja Jaan Tammsalu (mõtisklused). Piletiinfo edaspidi.

Jälgige teateid lisanduvate sündmuste kohta!

Tõrva Misjonimajas

15. juunil kell 15.00 Tõrva Immaanueli koguduse 104. aastapäev. Jutlustab pastor Meego Remmel. Teised külaliskõnelejad ja -muusikud.

Jumalateenistused toimuvad **iga kuu 1. ja 3. pühapäeval** kl 15.00.

Küsimuste-vastuste õhtu toimub **neljapäeviti** kl 18.00.

Kontaktandmed:

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Helme Maarja kogudus

e-post arvo.lasting@eelk.ee, tel 524 9654 ja 763 3340. Facebook: Arvo Lasting
Arveldusarve Swedbankis EE512200001120082428

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Taagepera Jaani koguduse

arveldusarve Swedbankis EE842200221013466795

Tõrva Immaanueli kogudus,

e-post torva@kogudused.ee, tel 518 2605, arveldusarve EE884204278621942100

Reakuulutused

Ehitusmehed renoveerivad majad, saunad ja terrassid. Majade ja abihoonete ehitus, kooskõlastused. Mõistlik hind ja tähtaeg.
Tel: 5352 8666 Aimar, www.majarenoveerimine.ee

Noor pere ostab kinnisvara: Suvila; Maatulundusmaa, Korter jne.
Pakkuda võib igas seisus kõike! Tel: 5855 5575

Teostan lihtsamaid elektritöid - lülitid, valgustid, kaabeldus, erinevad ühendamis-
sed (nt. harukarbid). Teen torutöid, erinevad liited ja üleminekud pole probleem.
Boileri paigaldamisest kuni vetsupoti või valamuni välja. Vajadusel piikamised
ja betooni sisselõiked. Hinnad olenevalt tööst alates 10 €/h. Telefon: 5661 2768

Metsamaapinna ketasadrage ettevalmistamine istutamiseks
Tel: 5346 4785 info.metsaader@gmail.com

Muld, liiv, killustik, graniitkillustik ja freesipuru koos kohaletoimetamisega Lõuna-
Eestis. Teeme Sinu vajaduste jaoks parima pakkumise – helista ja lepime kokku!
Tel. 5191 0983 Villo

Korstnate ehitus ja remont koos vajalike plekitöödega
5618 9517 või joosep.sepp@mail.ee

Ostan nostalgilisi nõusid ja serviise, vaase, keraamikat. Lisaks nahast karpe, seinapilte, kellaseid, kujusid, merevaigust ehteid, prosse, sõlgi. Erinevate retro esemete ja kolimisjääkide ost! Tulen ise kohale-raha kohe kätte! 5356 0761 Liina

Korstnapitside ehitus ja remont. Tel 5557 9399

Ostan nostalgilisi nõusid ja serviise, keraamikat, värvilisi pokaale jne. Lisaks nahast karpe, seinapilte, kujusid, merevaigust ehteid, kellaseid, prosse, sõlgi jne. Erinevate retro esemete ja kolimisjääkide ost! Tulen ise kohale - raha kohe kätte! 5356 0761 Liina

Rebase OÜ müüb!

küttepuid koos veoga
Tõrva piirkonnas.

Tel: 523 0118

Sõiduautode ja vanametalli KOKKUOST ALATI HEAD HINNAD

5198 1222

PETSERI 38A, VALGA
www.tolmets.ee

Hoiame Tõrva tugevana!

Palju on tehtud, palju veel teha.

tuntud

kaasav

terve

tark

liikuv

Me tahame, et
Tõrva oleks...

ettevõtlik

hooliv

julge

ambitsioonikas

**Sina oled puudu!
Tule kaasa!
Teeme koos!**

Kes me oleme?

Me oleme tõrvakad, kes tahavad olla osalised ja eestvedajad oma kodukoha arendamises ja hoidmises.

Mida me tahame?

Tahame, et omad soovivad olla, tulijad tulla ja jääda. Me tahame, et Tõrva oleks parim paik elamiseks, külastamiseks ja investeerimiseks Lõuna-Eestis!

**Tule meiega - kandideerima,
kampaaniameeskonda või toetajaks.**

Anna endast märku
maido.ruusmann@gmail.com,
küsi lisa 5297969
või reform.ee/kandideeri

Maido Ruusmann

Tõrva Vallavolikogu esimees, Riigikogu liige

Reformierakond

Tõrva vallavolikogu valimised: 13.-19. oktoobril 2025